

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Petra Polácha a soudců JUDr. Lukáše Hloucha, Ph.D., a Mgr. Petra Sedláka, Ph.D., v právní věci

navrhovatelů: a) Hostislav - společně pro Žebětín, z. s.
sídlem Chrpová 622/77, 641 00 Brno-Žebětín
b) Mgr. I. R., zástupkyně veřejnosti
bytem X
oba zastoupeni advokátkou Mgr. Lenkou Kotulkovou
sídlem Kopečná 241/20, 602 00 Brno

proti
odpůrci: Statutární město Brno
sídlem Dominikánské nám. 1, 601 67 Brno
zastoupený advokátem Mgr. Ing. Jánem Bahýľem
sídlem Hoppova 880/18, 602 00 Brno

za účasti: M. a T. Š.
bytem X

o návrhu na zrušení části opatření obecné povahy č. 1/2025 – Územní plán města Brna schválený usnesením Zastupitelstva města Brna pod č. Z 9/22 dne 10. 12. 2024 v rozsahu plochy DU pro komunikace Zn/1 a Zn/2 a plochy rozvojové lokality Zn-8 „U Újezda“,

takto:

- I. Opatření obecné povahy č. 1/2025 – Územní plán města Brna schválený usnesením Zastupitelstva města Brna pod č. Z 9/22 dne 10. 12. 2024 **se ruší** v textové i grafické

části ve vztahu k vymezení rozvojové lokality Zn-8 „U Újezda“ v k. ú. Žebětín, a to dnem nabytí právní moci tohoto rozsudku.

- II. Ve zbytku se návrh **zamítá**.
- III. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Osoby zúčastněné na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Návrh

1. Návrhem ze dne 31. 1. 2026 se navrhovatelé domáhali zrušení části opatření obecné povahy – Územního plánu města Brna, schváleného Zastupitelstvem města Brna na svém zasedání č. Z9/22 dne 10. 12. 2024 (dále také jen „ÚP Brno“ či „napadené OOP“), které nabylo účinnosti dne 31. 1. 2025, a to v rozsahu plochy dopravy všeobecné DU pro záměry „Zn/1 sběrná komunikace Obchvat Žebětína (východní část) a Zn/2 sběrná komunikace Obchvat Žebětína (západní část)“ (dále také „komunikace Zn/1 a Zn/2“ nebo „nové komunikace“ nebo také „obchvat“), a dále plochy zastavitelné pro bydlení individuální BI.R1 a plochy zastavitelné pro občanské vybavení komerční OK.V1 plošně společně vymezené jako rozvojová lokalita „Zn-8 U Újezda“ (dále také jen „Zn-8“).
2. Navrhovatelé tvrdí, že jsou dotčeni na svých právech, neboť tato regulace je nezákonná. Tato nezákonnost spočívá v nedostatečnosti řádného posouzení vlivů na životní prostředí (tzv. vyhodnocení SEA), přičemž poukazují mj. na absenci vyhodnocení negativních vlivů z hlediska hluchosti a znečištění ovzduší, na absenci zákonem požadovaného vyhodnocení synergických a kumulativních vlivů a na absenci vyhodnocení vlivů na veřejné zdraví, neposouzení vlivů na krajinný ráz a na zemědělský půdní fond (dále také jen „ZPF“), a to vše ve vztahu ke zde napadeným částem ÚP Brno.
3. Ke své aktivní legitimaci navrhovatelé uvedli, že navrhovatel a) je spolkem, v jehož stanovách je zakotveno, že usiluje o „ochranu a rozvoj kvality života v Žebětíně, o zachování a zvelebování hodnot v oblasti životního prostředí.“ Coby účel spolku je ve veřejném rejstříku uvedena mimo jiné ochrana životního prostředí, přírody a krajiny, ochrana kvality bydlení. Navrhovatelka b) vystupovala v procesu pořizování ÚP Brno jako zástupkyně veřejnosti, zmocněná v souladu s § 23 odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb., stavebního zákona, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), a získala podporu od občanů Žebětína, kteří zde žijí a jsou dotčeni nově vymezenými zastavitelnými plochami a plochami dopravní infrastruktury. Tyto plochy nebyly řádně posouzeny z hlediska dopravní zátěže, hluchosti, znečištění ovzduší a vlivů na další složky životního prostředí. Navrhovatelé jsou dále přesvědčeni, že naplňují definiční znaky pojmu „dotčená veřejnost“ podle čl. 2 odst. 4 a 5 Aarhuské úmluvy (publikována pod č. 124/2004 Sb. m. s., dále jen „Aarhuská úmluva“), takže jejich právo na přístup k soudnímu přezkumu zákonnosti ÚP Brno vyplývá i z povinnosti souladného výkladu ustanovení českého právního řádu se závazky vyplývajícími z této mezinárodní smlouvy, konkrétně zejména z čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy.
4. Navrhovatelé konkretizovali, že jsou dotčeni záměrem plochy pro dopravu DU pro silniční komunikace Zn/1 a Zn/2 jako celkem při spolupůsobení navazujících

rozvojových lokalit Zn-8 a Zn-10, tedy i spolupůsobením dopravy vyvolané těmito lokalitami, jejichž existence je podmíněna výstavbou předmětné komunikace. Navrhovatelé jsou dotčeni záměrem rozvojové lokality Zn-8 vymezené jako plocha občanské vybavenosti komerční (OK) a plocha bydlení individuální (BI), která bude generovat další dopravu s negativními vlivy na životní prostředí a zdraví obyvatel, a je situována na zemědělských pozemcích v rozsahu 10,5 ha převážně I. třídy ochrany ZPF, což představuje významně negativní zásah do této složky životního prostředí.

5. Navrhovatelé konečně poukázali na to, že byli v procesu přijímání ÚP Brno procesně aktivní a podali námítky jak ve fázi návrhu, tak I. upraveného návrhu i II. upraveného návrhu, jakož i v rámci prvního a druhého opakovaného věcného projednání návrhu ÚP Brno. Navrhovatelé vznesli tyto návrhové body.

I.1 Plocha dopravy DU pro komunikace Zn/1 a Zn/2

6. Navrhovatelé především v prvním návrhovém bodě poukázali na to, že komunikace Zn/1 a Zn/2 (dvě navazující komunikace vymezené v ÚP Brno jako jedna plocha dopravy všeobecné - DU) jsou navrženy souběžně a v těsné blízkosti se stávající obytnou zástavbou, jejíž obyvatelé tak budou dotčeni nárůstem objemu dopravy a z ní plynoucích negativních vlivů. Součástí plochy dopravy je okružní křižovatka s křížením hlavních komunikací, již bude rovněž přivedena doprava do blízkosti obytné zástavby. Potenciální překročení hygienického limitu hluku pravděpodobně nebude v prostoru okružní křižovatky možné řešit instalací protihlukových stěn z důvodu nutného dodržení dostatečného rozhledu na všech vjezdech i na okružním pásu. Nelze přehlédnout i reálný vliv dopravní zátěže z rozvojových lokalit Zn-11, Zn-10 a Zn-8 a možnou indukci dopravy ze silnice I/43 přes plánovanou křižovatku (MÚK Žebětín). Přes tyto očekávané významné negativní vlivy nebylo provedeno vyhodnocení vlivů komunikací Zn/1 a Zn/2 z hlediska zvýšení hlukové zátěže a znečištění ovzduší a nebylo provedeno zákonem vyžadované vyhodnocení kumulativních a synergických vlivů na veřejné zdraví.
7. Navrhovatelé poukázali na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ze dne 25. 6. 2002, o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí. Účelem této směrnice je zejména stanovit společné metody hodnocení pro „*hluk ve venkovním prostředí*“ a při použití harmonizovaných indikátorů určujících hodnoty úrovně hluku umožnit srovnání s tzv. „*mezními hodnotami*“, tedy veřejnoprávními limity pro hlučnost. V čl. 3 písm. r) této směrnice je obsažena definice tzv. strategické hlukové mapy. Článek 3 písm. u) této směrnice pak definuje „*akustické plánování*“. Dále má podle navrhovatelů význam směrnice Komise (EU) 2015/996, o stanovení společných metod hodnocení hluku podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES.
8. Směrnice o hodnocení hlučnosti měla být plně transponována do národní legislativy. Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, je však neúplnou transpozicí předmětné Směrnice o hodnocení hlučnosti. Tento zákon v § 34 odst. 1 stanoví, že „*[p]rováděcí právní předpis upraví hygienické limity hluku a vibrací pro denní a noční dobu, způsob jejich měření a hodnocení*“. Tímto předpisem je nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací. Zde však není nijak pojednáno o akustickém plánování, tedy činnosti relevantní pro územní plánování dle předmětné směrnice. Toto nařízení vlády neindikuje ani snahu být souladným s evropskou legislativou. Termín „akustické plánování“ je tak použit pouze v bodě 6

přílohy č. 1 k vyhlášce č. 315/2018 Sb., o strategickém hlukovém mapování [tj. v předpise, kterým se provádí ustanovení § 80 odst. 1 písm. s) zákona č. 258/2000 Sb.]. Tato vyhláška nabyla účinnosti ke dni 20. 12. 2018. Vadou transpozice Směrnice o hodnocení hlučnosti a následně i Směrnice Komise (EU) 2015/996 je, že i zde absentuje specifikace/definice dle čl. 3 písm. u) Směrnice o hodnocení hlučnosti, že „akustické plánování“ se provádí pro územní plánování a plánování dopravy.

9. Ministerstvo pro místní rozvoj odpovědné v ČR za oblast územního plánování a Ministerstvo zdravotnictví odpovědné za problematiku ochrany proti nadlimitní hlučnosti nekonaly a Směrnice Komise (EU) 2015/996 ze dne 19. května 2015 o stanovení společných metod hodnocení hluku podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES nebyla z hlediska povinnosti provádět akustické plánování a aplikaci společných metod hodnocení plně transponována do vnitrostátního práva (zejména do vyhlášky č. 315/2018 Sb.). To nelze dávat k tíži navrhovatelům, kteří mají právo se u soudů domáhat plného znění závazné unijní legislativy a její aplikace.
10. Dále nebyl vyhodnocen dopad nové komunikace na zvláště chráněné druhy živočichů, které se v dotčeném území vyskytují. Byly zde úředně zjištěny např. následující druhy: skokan štihlý, skokan zelený, rosnička zelená, ještěrka obecná, koroptev polní, ůhýk obecný atd. Tato informace je doložena tím, že k plánovanému obchvatu (komunikace Zn/1 a Zn/2) byla rozhodnutím Krajského úřadu pro Jihomoravský kraj, Odborem životního prostředí (dále také jen „KÚ JMK“) udělena výjimka dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „ZOPK“), škodlivě zasahovat do celkem 11 zvláště chráněných druhů živočichů. Navrhovatelé k tomu poukázali na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2025, č. j. 6 As 355/2023-41, kterým bylo potvrzeno zrušení tohoto rozhodnutí KÚ JMK s tím, že je třeba posoudit existenci šetrnějšího řešení. Bylo tedy namístě, aby se VVURÚ předložené k ÚP Brno zabývalo mírou dotčení koncepce na zvláště chráněné druhy živočichů. Stejně tak je nutno VVURÚ vytknout, že se nezabývalo mírou zásahu nové komunikace do dalších složek životního prostředí, do kvality ovzduší, krajinného rázu, zemědělského půdního fondu, fragmentace krajiny silniční dopravou atd.

I.2 Nepřezkoumatelnost rozhodnutí o námitkách

A) Komunikace Zn/1 a Zn/2

11. Tento návrhový bod směřuje k vypořádání námitek podaných navrhovatelem a) k projednání návrhu ÚP Brno v červnu 2024 pod č. j. MMB/0682603/2024, viz Svazek Nf2 odůvodnění ÚP Brno.
12. V rámci vyhodnocení VVURÚ na úrovni územního plánování je povinností pořizovatele provést vyhodnocení vlivů komunikací Zn/1 a Zn/2 z hlediska hlučnosti. Toto není možné odkládat do procesů územního a stavebního řízení, resp. povolování záměru. Nelze souhlasit s argumentací pořizovatele, že této strategické úrovni s ohledem k neznámému budoucímu kapacitnímu řešení, probíhajícím dynamickým změnám ve skladbě vozového parku a návrhovému období ÚP Brno nepřísluší odhadovat konkrétní budoucí hlukové údaje. Na základě vymezení funkčního využití rozvojových lokalit, příslušné výškové a plošné struktury zástavby i míry zastavěnosti pro daný způsob využití lze předpokládat budoucí počet obyvatel v dané rozvojové lokalitě. S využitím dat o předpokládaném počtu obyvatel v rozvojovém území lze bezesporu také

predikovat dopravní intenzitu do budoucna a na základě dat z dopravního modelu provést hlukovou a rozptylovou prognózu pro dotčenou oblast. Z hlediska kvality životního prostředí je tedy nezbytné posuzovat působení komunikací Zn/1 a Zn/2 spolu s vlivy dopravy plynoucí z rozvojových lokalit Zn-8 a Zn-10. Zásadním nedostatkem předkládaného SEA je však reálná predikce dopravní zátěže (dopravní modelování) a z ní plynoucí negativní imise (hluk, prach, zplodiny) vyvolané nárůstem počtu nových obyvatel a pracovníků.

13. V situaci s nově vymezenými návrhovými koridory musí být pro územní plány obcí provedeno posouzení vlivů z hlediska hlučnosti, znečištění ovzduší, veřejného zdraví, krajinného rázu atd. V nové situaci návrhovými koridory musí být v pořizovaném územním plánu stanovena také touto situací vyvolaná nová a adekvátní opatření zmírňující negativní vlivy, a to dle § 19 odst. 1 písm. n) stavebního zákona, resp. kompenzační opatření dle § 50 odst. 6 stavebního zákona. Koridory se posuzují v SEA, a to s aplikací zásady předběžné opatrnosti, tj. posouzení nejhorší možné varianty - viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2012, č. j. 1 Ao 7/2011-526 ve věci přezkumu ZÚR JMK.
14. Navrhovatelé zdůraznili, že odkazované hodnotící karty VVURÚ (příloha č. 1) se vyhodnocením konkrétních a specifických vlivů komunikací Zn/1 a Zn/2 na dotčené území nikterak nezabývají, přičemž tento dokument ani v žádné jiné své části posuzování vlivů této konkrétní komunikace neobsahuje. Závěry o stagnujícím trendu hlukové zátěže jsou čistě hypotetické a nejsou podloženy objektivními daty. Kapitoly A.7.1 Ovzduší a A.7.9. Hluk jsou obecného a popisného charakteru. Hluková a rozptylová studie a dopravně-technická studie nejsou součástí spisové dokumentace, přičemž zmiňovaný „Dopravní model na základě sčítání dopravy z roku 2021“ rovněž není mezi podklady k ÚP Brno dohledatelný.
15. Odůvodnění napadeného ÚP Brno je tudíž nepřezkoumatelné ve vztahu ke komunikaci Zn/1 a Zn/2. Navrhovatelé uzavírají, že vyhodnocení hlukové a rozptylové zátěže na komunikacích Zn/1 a Zn/2, při spolupůsobení dopravy, vyvolané přiléhajícími novými zastavitelnými plochami, jakož i pravděpodobné dopravy přivedené z komunikace I/43, a stejně tak s ohledem na další složky životního prostředí (zejména biotop zvláště chráněných druhů, ZPF, krajinný ráz, propustnost krajiny) není v odůvodnění územně plánovací dokumentace ani ve VVURÚ nikde obsaženo. Přitom lze důvodně předpokládat nemalý vliv těchto změn na místní kvalitu a pohodu dosavadního bydlení i zdejší krajinu, proto nelze riziko nových imisních zátěží na zdejší stabilizované území opomíjet a rezignovat na vyhodnocení společných vlivů budoucích zastavěných ploch a dopravního koridoru na dané území.

B) Rozvojová lokalita Zn-8

16. Námitky k vymezení rozvojové lokality Zn-8 byly uplatněny z důvodu porušení zákonné ochrany zemědělského půdního fondu (dále také jen „ZPF“), porušení zákonné podmínky zachování udržitelného rozvoje při územním plánování a porušení základních principů ÚP Brno. Důsledkem porušení zákonných norem i základních principů deklarovaných samotným územním plánem města Brna je mimo jiné negativní dopad na městskou část Žebětín v podobě snížení kvality bydlení, navýšení intenzity vnitřní dopravy a imisní zátěže, expanze stavebního rozvoje na úkor „zelených ploch“ apod.

17. Navrhovatelé odkázali na odůvodnění rozhodnutí o námitkách č. j. MMB/0296334/2020 a č. j. MMB/0346361/2021. Rovněž v případě vymezení této rozvojové lokality lze argumentaci pořizovatele označit za nedostatečnou, neboť rozhodnutí o námitkách neobsahuje konkrétní a relevantní odpověď mířící na konkrétní argumenty navrhovatelů.
18. Navrhovatelé namítají zábor půdy v ZPF (I. a II. třídy ochrany), k němuž lze podle zákona přistoupit jen tehdy, pokud jiný veřejný zájem výrazně převažuje nad veřejným zájmem ochrany ZPF. Výrazně převažující jiný veřejný zájem (zde rezidenční bydlení a komerční vybavenost) však není v ÚP Brno nijak prokázán. V rámci města lze jistě najít i jiné lokality k vymezení plochy pro rezidenční zástavbu, aniž by bylo nutné zastavovat vysoce produktivní zemědělskou půdu. Proč však by měl spočívat výrazně převažující veřejný zájem na výstavbě právě v lokalitě Zn-8, to nebylo řádně zdůvodněno.
19. Navrhovatelé zmínili genezi posuzování záměru této plochy dotčeným orgánem (Ministerstvem životního prostředí). K veřejnému projednání návrhu ÚP Brno vydalo Ministerstvo životního prostředí (dále také „MŽP“) dne 30. 6. 2020 k některým rozvojovým lokalitám i k lokalitě Zn-8 původně nesouhlasné stanovisko z důvodu, že se jedná o plochu nejvyšších tříd ochrany, která není současným územním plánem určena k zastavění a nebylo u ní prokázáno, že jiný veřejný zájem zde převažuje nad zájmy ochrany půdy a že je pro zajištění funkcí města, resp. městské části, nezbytná. Dne 15. 3. 2021 vydalo MŽP další stanovisko, ve kterém kromě dalšího uvedlo, že na základě jednání s MMB, Odborem územního plánování a rozvoje, došlo k dohodě, že souhlas bude udělen i pro ty lokality (tedy i pro Zn-8), které MŽP ve stanovisku ze dne 30. 6. 2020 z důvodu plánovaného zásahu do půd nejvyšších tříd ochrany neakceptovalo. Vyhodnocení pořizovatele v příloze č. 5 odůvodnění k tomuto stanovisku odkazuje na soulad předmětné plochy s cíli ÚP Brno.
20. K tomu navrhovatelé podotýkají, že v případě Zn-8 se sice jedná o plochu navazující na stávající zástavbu, ovšem nesplňuje již další podmínku, tj. není součástí rozsáhlejších zemědělských pozemků. Východním směrem na tuto plochu navazuje další zemědělská plocha a také pozemky mezi dotčenou lokalitou Zn-8 a další rozvojovou lokalitou (Zn-10) jsou doposud zemědělsky obhospodařované, přestože je současný ÚP Brno i přes námitky některých vlastníků změnil na plochu zeleň všeobecná (ZU), ačkoliv náleží do II. třídy ochrany ZPF.
21. Navrhovatelé připomněli, že stavební zákon kladl důraz na ochranu ZPF, jelikož v § 19 odst. 1 písm. n) tohoto zákona se zmiňuje ochrana území podle zvláštních právních předpisů. K námitce, že návrh změny zemědělské plochy nezastavitelné na plochu Zn-8 zastavitelnou, je v rozporu se zákonem na ochranu ZPF a že nárůst intenzity dopravy plynoucí z nových zastavěných ploch bude mít negativní dopad na kvalitu života a zdraví obyvatel, se rozhodnutí o námitkách vůbec nevyjádřilo. Navrhovatelé poukázali na další rozvojová území v rámci Žebětína (Zn-1, Zn-4, Zn-5, Zn-6, Zn-10) a uvedli, že pokud by byla lokalita Zn-8 ponechána pro zemědělskou výrobu, neznamenalo by to automaticky zastavení stavebního rozvoje v městské části. Při posuzování vhodnosti této lokality s vysoce bonitní půdou měl odpůrce postupovat s přihlédnutím k zásadě minimalizace odnětí půdy pro nezemědělské záměry, jelikož s rostoucím počtem realizovaných typově shodných záměrů fakticky klesá nezbytnost odnětí půdy pro realizace dalších takových záměrů v území.

22. Navrhovatelé i ve vztahu k lokalitě Zn-8 zopakovali svou argumentaci ohledně zásahu do biotopu zvláště chráněných druhů. Rovněž v případě vymezení zastavitelných ploch v lokalitě Zn-8 je tedy povinností pořizovatele vyhodnotit jejich vliv na jednotlivé environmentální složky, posoudit oba kolidující zájmy a svůj závěr řádně odůvodnit. Upozornili i na spolupůsobení blízké rozvojové lokality Zn-10 o rozloze cca 12 ha, vymezené v ÚP Brno jako zastavitelná plocha pro bydlení (cca 1085 obyvatel), která je taktéž stanovištěm ohrožených druhů. Zástavba v obou lokalitách (rozloha Zn-8 je cca 10,5 ha), ve spojení s plánovanými komunikacemi Zn/1, Zn/2, může mít značný dopad na chráněné zájmy ve smyslu zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, negativně ovlivnit místní mikroklima a retenční schopnost krajiny a v neposlední řadě i krajinný ráz, kdy území Žebětína je hodnoceno jako oblast mezi krajinou urbanizovanou a krajinou leso-zemědělskou.

C) Porušení principu udržitelného rozvoje a absence vyhodnocení potřeby vymezení nové zastavitelné plochy na půdách ZPF

23. Navrhovatelka b) v námitkách upozornila na pokračující trend intenzivního rozvoje směřujícího do zdejší městské části, a to v protikladu k deklarovanému principu urbanistické koncepce spočívající v „*preferenci intenzifikace a transformace představbových území zejména v širším centru Brna před rozrůstáním zástavby do volné krajiny*“. Poukázala na data o populačním vývoji v městské části Brno-Žebětín z veřejných zdrojů (Český statistický úřad, Úřad městské části Brno-Žebětín), která dokládají, že populační dynamika v městské části Žebětín byla za poslední dvě dekády jednou z nejvýraznějších v rámci populačního vývoje obyvatel celého Brna.
24. Z uvedeného je zřejmé, že tato městská část čelí dlouhodobě tlaku na rozvoj, a přesto i nový ÚP Brno zde vymezuje další rozsáhlé plochy určené k zástavbě, což v důsledku povede k nárůstu intenzity dopravy a s ní spojených imisí, tedy ke snížení kvality prostředí, trvalému záboru bonitní půdy apod. Tímto ÚP Brno nevytváří podmínky pro příznivé prostředí, soudržnost společenství obyvatel a nezajišťuje ochranu nezastavěného území (srov. § 18 odst. 1 a 4 stavebního zákona).
25. Navrhovatelka b) tvrdí, že za situace, kdy se již před schválením nového ÚP Brno počítalo s nevyužitím všech navrhovaných rozvojových ploch a nadto nebyly dosud vyčerpány dvě třetiny výměry návrhových ploch v územním plánu z roku 1994, je vymezení stavebních ploch na vysoce bonitní půdě v rozporu se zákonem na ochranu zemědělského půdního fondu a také s úkolem územního plánování dle § 19 odst. 1 písm. n) stavebního zákona.
26. Navrhovatelé uzavřeli, že napadený ÚP Brno není v souladu s požadavkem kladeným na územní plánování, a to ve veřejném zájmu chránit krajinu jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a s ohledem na to určovat podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťovat ochranu nezastavěného území a nezastavitelných pozemků.

II. Vyjádření odpůrce

27. K jednotlivým návrhovým bodům odpůrce ve svém vyjádření ze dne 22. 3. 2026 uvedl následující argumentaci. Procesní legitimace navrhovatelů není předmětem sporu.
28. Úvodem odpůrce předeslal, že se neztotožňuje ani zčásti s návrhovými body. Předem upozornil na nález Ústavního soudu ve věci obce „Vracov“ ze dne 18. 8. 2023, sp. zn.

- IV. ÚS 938/22, který zvýraznil právo územní samosprávy na samosprávu podle čl. 8, čl. 100 odst. 1 a čl. 104 odst. 2 ve spojení s čl. 101 odst. 4 Ústavy České republiky a na jeho soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, proti spolkům. Postavení obou navrhovatelů je podle názoru odpůrce zcela obdobné jako postavení tam uvedeného spolku, který podle uvedeného nálezu nemůže bránit rozvoji obce. Odpůrce shrnul závěry tohoto nálezu a zdůraznil, že správnými soudy deklarované pochybení ve vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území nelze přičíst k tíži územní samosprávy, neboť jí nebylo způsobeno, nýbrž bylo způsobeno samotnou státní mocí, resp. příslušným odborem krajského úřadu vykonávajícím přenesenou státní správu.
29. K namítanému nedostatečnému posouzení SEA ve vztahu ke komunikacím Zn/1 a Zn/2 odpůrce uvedl, že vyhodnocení bylo provedeno na základě odborného názoru autorizovaného zpracovatele dokumentace v rámci VVURÚ konkrétně v příloze č. 1 - Hodnotící karty rozvojových lokalit - svazek 4, kumulativní a synergické vlivy rovněž byly zhodnoceny na úrovni všech karet lokalit na celém území města. Komunikace Zn/1 a Zn/2 byly posouzeny v rámci hodnotících karet lokalit Zn-6 a Zn-8. Textová část odůvodnění ÚP Brno pak také v příslušných kapitolách obsahuje náležité odůvodnění zvoleného řešení v lokalitě.
30. Stran rozumných alternativ odpůrce uvádí, že ve stísněném území mezi sídlem Žebětína a svahem Kamech není reálná rozumná alternativa pro umístění obchvatu Žebětína. Vymezení koridorů Zn/1 a Zn/2 v rozumné blízkosti obkružuje severní část Žebětína. Přijatým řešením dochází k minimální fragmentaci dotčené krajiny. Řešení se napojuje na stávající komunikace na okraji sídla, respektuje a zachovává rozsáhlost ploch blízké všeobecné a krajinné zeleně a zachovává co největší část ploch zemědělských všeobecných.
31. Odpůrce se ovšem rozchází s navrhovateli v míře podrobnosti, kterou po posouzení jeho koncepce požadují, proto se také neztotožňuje s tvrzením navrhovatelů ohledně zhoršení hlukové zátěže a dalších negativních účinků z dopravy plynoucích například z důvodu domnělé nerealizovatelnosti protihlukových stěn. Na strategické úrovni posouzení vlivů na životní prostředí nelze hodnotit, zda navrhovaná koncepce může v území zvýšit či snížit hlukovou zátěž, a to s ohledem na vymezené plochy a koridory, jejich využití, stávající hlukovou situaci, dopravní řešení i související rizika. Územní plán do území neumísťuje konkrétní stavební záměr, ale pouze plochu či koridor, v nichž má být umístěn. V případě vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území nejde o detailní předpověď konkrétních hodnot hluku v jednotlivých lokalitách, protože budoucí technické a kapacitní řešení staveb ani vývoj vozového parku nejsou v této fázi známy a do hodnocení vstupuje řada obtížně předvídatelných faktorů. Územní plán vymezuje pouze plochy dopravy, v nichž bude záměr komunikace a jeho doplňkové stavby umístěn. Konkrétní dopady je proto nutné posuzovat až u jednotlivých záměrů podle jejich projektu a srovnávat je s aktuálním stavem v území. Zároveň je třeba zohlednit dlouhodobě spíše stagnující trend hlukové zátěže, související se zlepšováním emisních parametrů vozidel a rozvojem elektromobility. Posuzovaný územní plán navíc vytváří podmínky pro přerozdělení dopravy mimo již přetížené oblasti a pro významné posílení veřejné dopravy.
32. Odpůrce je toho názoru, že judikatura, na kterou se navrhovatelé ve své argumentaci odvolávají, na projednávanou věc nedopadá, neboť nereflektuje skutkové ani právní okolnosti případu. Vyhodnocení vlivů ÚP Brno na udržitelný rozvoj území bylo

provedeno řádným způsobem, a to včetně posouzení negativních vlivů komunikací Zn/1 a Zn/2 a vyhodnocení kumulativních a synergických vlivů. Jedním z podkladů pro toto vyhodnocení byla rovněž Hluková a rozptylová studie zpracovaná pro účely VVURÚ k Návrhu ÚP Brno.

33. K návrhovému bodu věnovanému nepřezkoumatelnosti rozhodnutí o námitkách uvedl odpůrce následující. Rovněž se nelze ztotožnit s tvrzením navrhovatelů, že nedostatkem hodnocení SEA je absence predikce dopravní zátěže, na základě které lze odhadnout budoucí intenzity využití území, případně hlukové a imisní zatížení. Dopravní model byl podkladem pro studii Hluková a rozptylová studie pro účely VVURÚ k Návrhu ÚP Brno, která byla jedním z podkladů pro samotné VVURÚ. Výstupy této studie byly promítnuty zejména do kapitol A.7.1 nebo A.7.9 a následně v kapitole A.8, kde na jejich základě byla u vybraných ploch navržena doplňující opatření k zamezení negativním vlivům. Jednotlivé záměry je třeba podrobněji vyhodnotit v navazujících správních řízeních vedených příslušnými správními úřady, a to ve fázi přípravy konkrétního stavebního záměru, kdy jsou již známy konkrétní parametry stavby. Posouzení vlivů koncepce totiž nenahrazuje posouzení vlivů záměru.
34. Odpůrce také nesouhlasí s výrokem navrhovatelů, že v jednotlivých hodnotících kartách jsou pouze výřezy hlukových map s číselnými hodnotami, a že v nich absentuje prognóza hlukové a rozptylové zátěže při naplnění plánované kapacity využití dané rozvojové lokality. Hluková a rozptylová studie byla jedním z podkladů pro VVURÚ.
35. Odpůrce konečně odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu stran míry podrobnosti a přezkoumatelnosti rozhodnutí o námitkách. Ústavní soud rovněž opakovaně zdůrazňuje, že požadavky na detailnost vypořádání námitek k opatření obecné povahy nesmí být přepjaté; rozhodující je srozumitelné a logické vysvětlení důvodů, nikoli slovní reakce na každé jednotlivé tvrzení (srov. nálezy ze dne 7. 5. 2013, sp. zn. III. ÚS 1669/11, ze dne 8. 11. 2018, sp. zn. I. ÚS 178/15, ze dne 31. 1. 2023, sp. zn. III. ÚS 2329/21-1).
36. Stran návrhové argumentace týkající se rozvojové lokality Zn-8 odpůrce uvedl následující. K navrhovanému řešení dotčené lokality v územně plánovací dokumentaci se vyjádřilo MŽP jako dotčený orgán státní správy na úseku ochrany zemědělského půdního fondu, a dále byly adekvátně vyhodnoceny předpokládané důsledky navrženého řešení na ZPF (viz textová část odůvodnění) a také bylo zpracováno vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, jehož dílčí částí je i posouzení vlivů na ZPF nebo hodnotící karty rozvojových lokalit. Tato problematika byla tedy opakovaně prověřena dotčeným orgánem státní správy i odpůrcem.
37. Navrhovatelé též nesouhlasí s tvrzením odpůrce, že lokalita Zn-8 naplní cíl ÚP Brno ve smyslu trvale udržitelného rozvoje, jelikož takto podle nich nelze označit vymezení zástavby v rozsahu 10,5 ha na půdě s třídami nejvyšší ochrany. Stran rozumných alternativ odpůrce uvádí, že žádné rozumnější řešení zde dostupné není. Navrhovaná rozvojová lokalita přirozeně vyplní mezeru mezi stávajícím sídlem a novým obchvatem. Obchvatová komunikace se fakticky stane okrajem zástavby a sídlo od volné krajiny oddělí.
38. Z pohledu odpůrce navrhovatelé ve svém přesvědčení odhlíží od perspektivy územního plánu, který reguluje bezezbytku celé území druhého největšího města v zemi. Na lokalitu Zn-8 je nutné nahlížet v širším měřítku. Rozvojová lokalita Zn-8 tvoří územní

celek mezi obchvatem Žebětína, který je zde vymezen ve veřejném zájmu i jako veřejně prospěšná stavba a také územně přímo navazuje na zastavěné území na severovýchodním okraji městské části vymezené rodinnými domy. Jak vyplývá z karty lokality Zn-8 „U Újezda“ (textová část odůvodnění, příloha č. 1.2), navržené plochy občanského vybavení komerčního jsou zde navrženy jako odclonění případných vlivů z dopravy. Vzhledem k blízkosti navrhovaného obchvatu Žebětína bylo zvoleno uspořádání zástavby funkčně a prostorově tak, aby nevznikly nároky na vybudování dodatečných pasivních protihlukových opatření.

39. Konečné výsledné stanovisko MŽP k návrhu lokality Zn-8 bylo souhlasné. Vyhodnocení souladu se stanovisky dotčených orgánů podle zvláštních právních předpisů, popřípadě řešení rozporů s nimi, je součástí textové části odůvodnění (příloha 5. MŽP). MŽP posoudilo obsah a zdůvodnění navržených zastavitelných ploch, jimiž je dotčen ZPF, a dospělo k závěru, že z hlediska chráněných veřejných zájmů lze většinu z nich akceptovat. I v případech že jsou dotčeny půdy I. a II. třídy ochrany, lze z odůvodnění dovodit, že veřejný zájem zde převažuje nad zájmy ochrany půdy. Zábor ZPF na hodnotných půdách I. a II. třídy ochrany není žádoucí, avšak jak se uvádí i ve VVURÚ, v případě jakéhokoliv územního rozvoje se mu lze stěží vyhnout. Ostatně převážná většina sídel v zemi je umístěná na půdách nejvyšší kvality, neboť jejich obyvatelé tuto půdu nutně aktivně využívali k pěstování obživy.
40. Odpůrce poukázal na to, že ÚP Brno jako celek byl vyhodnocen ve VVURÚ tak, že nepředpokládá významné vlivy na životní prostředí, které by predikovaly významné vlivy na životní prostředí, resp. byla v rámci tohoto vyhodnocení navržena taková opatření, aby k významným negativním vlivům realizace návrhu ÚP Brno nedošlo. Odůvodnění karty lokality Zn-8 k tomu dodává, že navržené plochy občanského vybavení komerčního a výroby lehké navazují na stávající zástavbu při komunikacích ulic Hostislavova a Kohoutovická, jsou dobře propojitelné na stávající síť technické a dopravní infrastruktury a jsou v logické provázanosti s plánovaným obchvatem MČ Žebětín. Tímto odůvodnění karty lokality přímo oponuje názoru navrhovatelů, že tyto nové plochy budou kumulovat samy o sobě vyšší dopravní zátěž.
41. Ohledně návrhového bodu tvrdícího zásah do biotopu zvláště chráněných druhů odpůrce uvedl, že dle výkresu č. 3 Vlivy na ochranu přírody a krajiny VVURÚ, nejsou v blízkosti rozvojové lokality Zn-8 evidovány lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem a tato skutečnost nevyplývá ani z územně analytických podkladů a veřejně dostupných dat AOPK ČR, který je poskytovatelem údajů pro jev 20 - biotop vybraných zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů dle vyhlášky č. 157/2024 Sb. U rozvojové lokality Zn-10 lze považovat za významné z hlediska ochrany přírody a krajiny blízkost maloplošných zvláště chráněných území - PP Pekárna a PP Žebětínský rybník.
42. V Příloze č. 1 textové části VVURÚ jsou obsaženy i tzv. Hodnotící karty rozvojových lokalit (Zn-10, Zn-8). Textová část odůvodnění ÚP Brno pak také v příslušných kapitolách obsahuje náležité odůvodnění zvoleného řešení v lokalitě. Řádnost tohoto vyhodnocení vlivů potvrdil stát stanoviskem krajského úřadu vydaným v přenesené působnosti výkonu státní správy.
43. Návrh územně plánovací dokumentace byl také řádně projednán s dotčenými orgány státní správy na úseku ochrany přírody a krajiny, které měly možnost uplatnit svoje stanoviska, která byla náležitě vyhodnocena (Příloha č. 5). Názor navrhovatelů, že

územní plán nevyhodnotil vliv rozvojových lokalit nebo dopravního záměru obchvatu Žebětína na environmentální složku, je nepodložený a nesprávný.

44. Nelze souhlasit s tvrzením, že pořizovatel konstatoval pouze stav využití ploch, ale nijak se nezabýval účelností jejich využití, čímž porušil § 53 odst. 5 písm. f) stavebního zákona. Navrhovatelé tato svá tvrzení o nic relevantního neopírají. Naopak textová část odůvodnění se těmito tématy podrobně zabývá v rozsáhlé kapitole 9. textové části, která obsahuje populační prognózy a jejich východiska, sociodemografické podmínky, předpoklady rozvoje bydlení, bilance ploch a další rozbor.
45. Z uvedených důvodů odpůrce navrhl zamítnutí návrhu jako nedůvodného.

III. Replika navrhovatelů a vyjádření osob zúčastněných na řízení (OZNŘ)

46. Navrhovatelé reagovali na vyjádření odpůrce **replikou** ze dne 13. 4. 2026, v níž setrvali na svém návrhu. K argumentům odpůrce uvedli následující.
47. Nelze souhlasit s odpůrcem, že citovaný nálezn Ústavního soudu ze dne 18. 8. 2023, sp. zn. IV. ÚS 938/22, je přílehlavý na zde projednávanou situaci. Dle Ústavního soudu bylo v daném konkrétním případě nezbytné při poměrování dvou veřejných zájmů (tj. na jedné straně zájem obce na její rozvoj a zájem na zachování zbytkové enklávy hospodářského lesa na hranici mytního věku na straně druhé) zohlednit také kategorizaci lesů podle § 2 lesního zákona, přičemž lesy zvláštního určení požívají vyšší ochrany než lesy hospodářské. V případě nyní projednávaného návrhu na zrušení částí ÚP Brno se však jedná o zásah do ochrany zemědělského půdního fondu, kde existují přísná zákonná pravidla pro využití půdy nejvyšší třídy ochrany. Ochrana půdního fondu je veřejným zájmem, který je třeba reflektovat.
48. Právo samosprávy na vlastní nezávislé rozhodování začíná až tam, kde se neuplatní kogentní normy. Navrhovatelé do práva na samosprávu nijak nezasahují, pouze při hájení svých ústavních práv požadují dodržování kogentních právních norem vnitrostátního i evropského práva, které nemá právo samosprávný celek porušovat. Dále navrhovatelé citovali z judikatury Ústavního soudu.
49. K namítané absenci vyhodnocení SEA stran komunikací Zn/1 a Zn/2 (obchvat Žebětína) jsou v hodnotících kartách lokalit tyto komunikace pouze několikrát zmíněny jako plánované zlepšení dopravní situace vzhledem k centru městské části. Uvedené tvrzení nicméně není doloženo relevantní a přezkoumatelnou predikcí vývoje dopravní intenzity. Tím spíše nové dopravní zátěže vyvolané vymezenými rozvojovými plochami realizovanými v návaznosti na obchvat.
50. Co se týče tvrzení, že „*ve stísněném území mezi sídlem Žebětína a svahem Kamech není reálná rozumná alternativa pro umístění obchvatu Žebětína*“, navrhovatelé podotýkají, že nebylo provedeno porovnání dopadů nově vymezeného koridoru pro dopravu na veřejné zdraví a životní prostředí se situací při nulové variantě.
51. V případě komunikace Zn/1 a Zn/2 však žádná věcně podložená, přezkoumatelná odůvodnění předložena nebyla. Tvrzení odpůrce, že neexistuje žádná rozumná alternativa pro umístění obchvatu, lze tedy označit za pouhou nepodloženou domněnku či spekulaci. Nebyly posouzeny širší vztahy z hlediska odvedené tranzitní dopravy a tato údajná tranzitní doprava nebyla ani vymezena svým počátkem a cílem. Odpůrce nyní pouze zavádějícím způsobem deklaruje, že komunikace Zn/1 a Zn/2 byly

posouzeny v rámci hodnotících karet, přičemž však strukturu dopravního proudu, kapacitu komunikace, dopravní intenzity atd. nijak nepopsal. Nepředložil tedy takové odůvodnění, které by jasně prokázalo, že zvolená trasa je potřebná, nejvhodnější z variant (z hlediska dopravní účinnosti, minimalizace zásahu do krajiny a minimalizace dopadů na obyvatele, tj. vlivů na životní prostředí, veřejné zdraví, krajinu atd.).

52. Navrhovatelé jsou toho názoru, že ve světle citovaného rozsudku odpůrce pochybil i v případě vymezených komunikací Zn/1 a Zn/2, pokud řádně neidentifikoval jím tvrzený veřejný zájem na existenci těchto komunikací, přestože jejich přínos z hlediska snížení dopravní a hlukové zátěže v námitkách k ÚP Brno navrhovatelé zpochybňovali. Za této situace je tudíž sporné, zda vymezené komunikace vůbec přinesou požadovaný efekt, tj. snížení hlukové zátěže při ulici Kohoutovická, resp. Hostislavova, jestliže důsledkem jejich existence bude realizace rozvojových lokalit, které budou zdrojem další dopravní zátěže.
53. Ohledně namítané nepřezkoumatelnosti rozhodnutí o námitkách se navrhovatelé soustředili především na hlukovou studii, na niž se odpůrce odvolává, ačkoliv tato hluková studie není součástí správního spisu ani není zveřejněna. K tvrzení odpůrce, že výsledky této hlukové studie byly promítnuty do kapitol A.7.1 nebo A7.9, navrhovatelé uvádějí, že i tato argumentace byla odpůrcem použita již v odůvodnění rozhodnutí o námitkách. Citované kapitoly pouze v obecné rovině popisují očekávaný stav hlukové zátěže na úrovni města jako celku a ve vztahu k napadeným částem ÚP Brno (Zn1/ a Zn/2, Zn-8) nepodávají žádné vyhodnocení. Navrhovatelé se neztotožňují s tvrzením odpůrce, že v řízení byl shromážděn dostatek podkladů pro predikování a posouzení zátěže z obchvatu Žebětína v rozsahu odpovídajícím ÚP Brno coby koncepce rozvoje území.
54. Dále navrhovatelé poukázali na aktuální judikaturu stran přezkumu rozhodnutí o námitkách v jiných věcech přezkumu ÚP Brno, zejm. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2026, č. j. 21 As 226/2025-78. Za nepřipadné považují navrhovatelé vyjádření odpůrce, že v případě územního rozvoje se záborů ZPF na hodnotných půdách I. a II. třídy ochrany lze stěží vyhnout. Taková situace zjevně může nastat při územním plánování v menším městě či venkovském sídle, které se nachází převážně na úrodné půdě a v takovém případě si lze představit, že jiná varianta, než výstavba na bonitní půdě, zde není možná.
55. Navrhovatelé připomněli s odkazem na závěry Nejvyššího správního soudu vyjádřené v rozsudku ze dne 28. 5. 2025, č. j. 6 As 355/2023-41, že nebylo prokázáno, že komunikace Zn/1 a Zn/2 je výrazně převažujícím veřejným zájmem, když ani nebyla ničím doložena její nezbytnost a tím spíše ani její pozitivní přínos. Souhlasné stanovisko MŽP považují navrhovatelé za nepřesvědčivé a nekonzistentní, neboť nedošlo k žádné úpravě dané plochy ani zmenšení záboru ZPF.
56. Navrhovatelé se též ohrazují proti tvrzení odpůrce, že v blízkosti rozvojové lokality Zn-8 nejsou evidovány lokality výskytu zvláště chráněných druhů živočichů (ropucha obecná, rosnička zelená, skokan štihlý, ještěrka obecná, slepýš křehký, užovka obojková, vydra říční, ůhýk obecný, koroptev polní a netopýr vodní). To bylo potvrzeno citovaným rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2025, č. j. 6 As 355/2023-41.

57. OZNŘ I a II ve svém společném **vyjádření** ze dne 16. 2. 2026 uvedly, že napadená část ÚP Brno je způsobilá zasáhnout do jejich vlastnického práva k pozemkům p. č. XA, p. č. XB a XC s domem č. p. X na ulici X v k. ú. X. Plánované komunikace Zn/1 a Zn/2 včetně kruhového objezdu budou znamenat ve srovnání se současnou situací zhoršení podmínek vlivem nárůstu dopravní zátěže a s ní spojených nepříznivých vlivů. Podle jejich mínění hrozí překročení hygienického limitu hluku, kterým v případě křižovatky MÚK Žebětín na silnici I/43 nebude možno čelit účinnými opatřeními, aby nedošlo ke zhoršení rozhledových poměrů na komunikacích v daném místě.
58. OZNŘ I a II dále namítly, že schází posouzení vlivů budoucí dopravy na vymezeném dopravním koridoru včetně okružní křižovatky, když je zřejmé, že stávající obytná zástavba v blízkosti nové komunikace bude zatížena nejen současnou dopravou, ale i dopravou z nových rozvojových lokalit. V rámci VVURÚ se zpracovatel odvolává na hlukovou a rozptylovou studii od společnosti EnviDoc s. r. o. z června 2024. OZNŘ vyjádřily pochyby, zda byla tato studie skutečně podkladem VVURÚ, pokud byla zpracována zároveň s tímto dokumentem. Jen stěží mohly být výsledky studie řádně posouzeny a zohledněny ve VVURÚ. OZNŘ I a II uzavřely, že hodnocení těchto vlivů bylo provedeno nedostatečně a představuje tak vadu napadeného OOP.

IV. Podmínky řízení

59. Předtím, než krajský soud přistoupil k meritornímu posouzení návrhu, se zabýval naplněním podmínek řízení. Těmi jsou v řízení vedeném podle části třetí, hlavy druhé, dílu sedmého zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), existence předmětu řízení (tj. opatření obecné povahy), aktivní legitimace navrhovatele a formulace závěrečného návrhu, to vše v souladu s podmínkami vyplývajícími z ustanovení § 101a a § 101b s. ř. s.
60. ÚP Brno je co do formy opatřením obecné povahy (§ 43 odst. 4 stavebního zákona), které bylo schváleno Zastupitelstvem města Brna na jeho zasedání č. Z9/22 dne 10. 12. 2024. Současně ÚP Brno nabyl účinnosti dne 31. 1. 2025. Návrh je tedy včasný, neboť byl podán ve lhůtě podle § 101b odst. 1 s. ř. s. od nabytí účinnosti ÚP Brno.
61. Aktivně legitimovaným k podání návrhu na zrušení opatření obecné povahy či jeho části je podle § 101a odst. 1 s. ř. s. ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech opatřením obecné povahy, vydaným správním orgánem, zkrácen. Aktivní procesní legitimace navrhovatele se zakládá pouhým tvrzením dotčení na jeho právech (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 1 Ao 1/2009-120). Věcná aktivní legitimace je odvozena od hmotněprávního postavení navrhovatele ve vztahu k napadené regulaci poměrů v území.
62. Navrhovatelé svoji aktivní legitimaci odvozují z toho, že navrhovatel a) je spolkem, které naplňují definiční znaky pojmu „dotčená veřejnost“ podle čl. 2 odst. 4 a 5 Aarhuské úmluvy (viz Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o Úmluvě o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí č. 124/2004 Sb. m. s.). Zároveň oba navrhovatelé podali námítky v průběhu veřejného projednávání napadeného OOP. Navrhovatelé proto tvrdí, že byli vydáním ÚP Brno zkráceni na svých veřejných subjektivních právech (právu na příznivé životní prostředí).

63. Soud aktivní legitimaci navrhovatelů přisvědčil. Spolek musí tvrdit, že byl dotčen na svých subjektivních právech, musí mít vztah k dotčené lokalitě a musí být zaměřen na aktivitu, která má lokální opodstatnění (srov. např. rozsudky Krajského soudu v Brně ze dne 20. 12. 2017, č.j. 65 A 3/2017-931, či ze dne 17. 9. 2020, č. j. 67 A 3/2020-250). Jak zdejší soud ověřil z výpisů ze spolkového rejstříku navrhovatele a), tento uvedené podmínky splňuje, neboť vykazuje činnost právě v území, které reguluje napadená část ÚP Brno.
64. Z výpisu navrhovatele a) [Hostislav – společně pro Žebětín, z. s.] a jeho stanov plyne, že jeho hlavním posláním je ochrana a rozvoj kvality života v Žebětíně, zachování a zvelebování hodnot v oblasti životního prostředí, kultury a občanské společnosti. Základním cílem spolku je tedy ochrana životního prostředí, přírody a krajiny, ochrana kvality bydlení, ochrana a rozvoj kulturních hodnot a podpora rozvoje občanské společnosti. Formou činnosti spolku je mj. účast při jednáních a řízeních před státními orgány a organizacemi. Navrhovatelka b) vystupovala při pořizování ÚP Brno jako zástupkyně veřejnosti, což soud ověřil ze správního spisu.
65. Navrhovatelé jsou proto oprávněni k podání návrhu na zrušení ÚP Brno v uvedeném rozsahu lokality Zn-8 a plochy DU v k. ú. Žebětín [viz k postavení navrhovatelky b) také závěry Nejvyššího správního soudu v usnesení rozšířeného senátu ze dne 29. 3. 2016, č. j. 4 As 217/2015-182].
66. Pasivně legitimovaným je ten, kdo napadené opatření obecné povahy vydal, tedy obec, jejíž zastupitelstvo dané opatření obecné povahy vydalo (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 1 Ao 1/2009-120). V předmětné věci je odpůrcem Statutární město Brno. Podmínky řízení byly v dané věci naplněny, a proto soud přistoupil k věcnému přezkumu napadeného opatření obecné povahy v intencích podaného návrhu.

V. Posouzení věci krajským soudem

67. Krajský soud vyžádal od odpůrce úplnou spisovou dokumentaci týkající se pořízení a vydání ÚP Brno. Odpůrce poskytl krajskému soudu spisovou dokumentaci v originální listinné podobě i elektronicky. Krajský soud vycházel při posouzení věci z těchto podkladů.
68. Krajský soud nařídil ve věci **ústní jednání**, které se uskutečnilo dne 27. 4. 2026 v omluvené neúčasti zástupkyně navrhovatelů a navrhovatelů samotných, a za přítomnosti zástupce odpůrce. Soud označil napadenou část ÚP Brno z hlediska lokalizace této plochy (rozvojové lokality Zn-8 a přiléhající plochy DU pro komunikace Zn/1 a Zn/2) v terénu k. ú. Žebětín a konstatoval podstatné parametry její regulace v textové části (výrok – textová část – příloha č. 3 – plochy změn – plochy Z.213, dále karta lokality Zn-8 pro výrok) a grafické části ÚP Brno [hlavní výkres pro výrok – 2.1 a výkres dopravy – 2.3 (viz obrázky č. 2 a 3)]. Dále soud vyslechl přednes vyjádření zástupce odpůrce, v němž tento zdůraznil, že cílem této regulace je především zamezit fragmentaci krajiny. Proto bylo rozhodnuto o vymezení zastavitelných ploch bydlení a také smíšených ploch občanské vybavenosti v prostoru rozvojové lokality Zn-8. Právě plochy občanské vybavenosti mají odstínit plochu dopravy a imise z ní plynoucí od ploch bydlení koncipovaných v jihozápadní části lokality. Dále zástupce odpůrce poukázal na to, že obchvat Žebětína byl plánován již ve „starém“ Územním plánu města

Brna z roku 1994 (dále jen „ÚpmB“). Co se týká vhodnosti této regulace (DU), zástupce odpůrce upozornil na to, že jde o veřejně prospěšnou stavbu, a podle názoru odpůrce bude jednoznačně v území prospěšná, neboť umožní odvést dopravu ze sousední čtvrti Kamechy a také ze stabilizovaného území zástavby městské části Brno-Žebětín (ulice Kohoutovická – Hostislavova). Soud dále navázal promítnutím výřezu z grafické části – výroku – výkres veřejně prospěšných staveb, kde je koridor pro obchvat Žebětína zakreslen jako VD.025. Dále konstatoval výňatek z textové části odůvodnění sv. 2 (s. 103) týkající se obou částí obchvatu Žebětína Zn/1 a Zn/2.

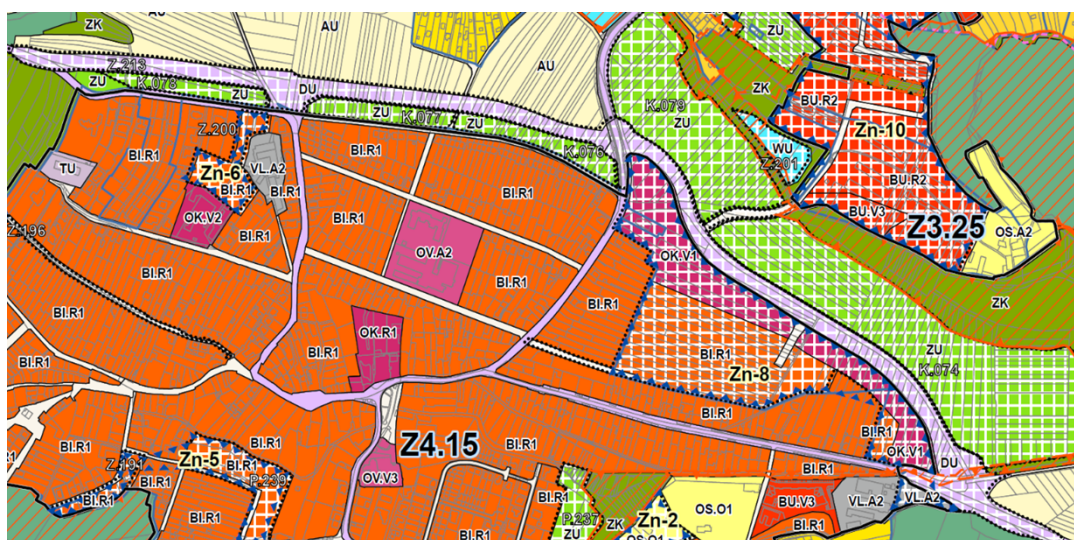
69. Dále soud postupoval dle jednotlivých bodů návrhu a ponechal zástupci odpůrce prostor k vyjádření. K námitkám týkajícím se biotopu (chráněných druhů živočichů a rostlin) zástupce uvedl, že stran lokalizace je to otázka mimo měřítko úpravy ÚP Brno. Poté se vyjádřil k rozporovaným hlukovým studiím, kde uvedl, že Hluková a rozptylová studie je podle jeho názoru obsažena ve správním spisu. K výslovnému dotazu soudu nenavrl další důkazy k tomuto návrhovému bodu. Co se týká záboru půd chráněných v ZPF, krajský soud konstatoval textovou část odůvodnění ÚP Brno – přílohu č. 3.1 (zábor ZPF) a dovedl, že v dané lokalitě popsané dílčími plochami Zn208, Zn601, Zn052, Zn215 a Zn207 jde min. o 8ha půdy v I. třídě ochrany ZPF, zbytek pak jsou půdy II. třídy. Konstatoval též souhlasné stanovisko Ministerstva životního prostředí ze dne 15. 3. 2021, č. j. MZP/2021/560/292, sp. zn. ZN/MZP/2020/560/10, jímž se nahrazuje nesouhlasné stanovisko MŽP č. j. MZP/2020/560/946 ze dne 30. 6. 2020. Zástupce odpůrce k tomu uvedl, že odpůrce nehodlá žádným způsobem toto stanovisko doplňovat nad rámec jeho obsahu. Odpůrce z něj vycházel, vnímá negativní vlivy způsobené zábořem ZPF, nicméně podle jeho názoru převažuje veřejný zájem na zamezení fragmentace krajiny a využití plochy v budoucnu ohraničené obchvatem Žebětína. Jelikož zástupce odpůrce neměl žádné návrhy na doplnění dokazování, krajský soud je ukončil. Po přednesení konečného návrhu krajský soud odročil jednání za účelem vyhlášení rozsudku.
70. **Návrh je zčásti důvodný.**

V.1 Vymezení předmětné lokality Zn-8 a komunikace Zn/1 a Zn/2

71. Pro účely řádného vypořádání vznesených návrhových bodů je zejména nutné přesně vymezit polohu a regulaci napadené části ÚP Brno. V této souvislosti se krajský soud rozhodl využít jednak snímky (výřezy) z veřejně dostupných mapových podkladů (www.mapy.cz) – obrázek č. 1, a jednak výřezy pořízené z Hlavního výkresu Grafické části ÚP Brno (Výrok, Grafická část, 2.1 Hlavní výkres 1:10 000) – obrázky č. 3 až 4.
72. Daná lokalita Zn-8 se nachází severně od hlavní osy zástavby městské části Brno-Žebětín okolo ulici Kohoutovická a ze západní strany ji vymezuje zástavba okolo ulice Hostislavova. Severní hranici plochy tvoří plánovaný koridor pro komunikace Zn/1(východní část) a Zn/2 (západní část), která má tvořit tzv. obchvat Žebětína.

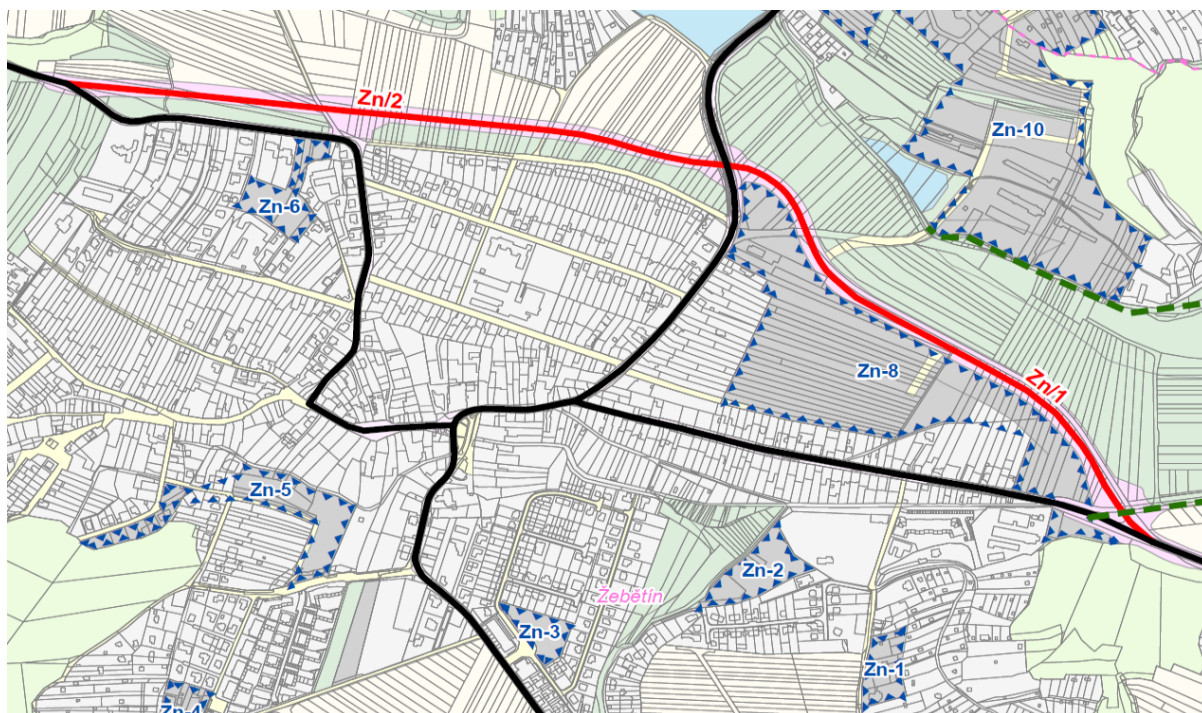

Obrázek č. 1

Obrázek č. 2 – Hlavní výkres – Výroková část 2.1

73. Jedná se o plochu změn Z.213, která je ve výroku ÚP Brno vymezena v k. ú. Žebětín a Bystrc. V této ploše změn jsou projektovány lokality Zn-10, Zn-11 a napadená lokalita Zn-8 „U Újezda“. Použitými typy využití plochy jsou ve vztahu k lokalitě Zn-8 regulativy DU (doprava všeobecná), OK (občanské vybavení komerční), BI (bydlení individuální). Jak je viditelné z výkresu 2.3 – doprava (Výroková část), plocha DU je plánována jako dvě sběrné komunikace Zn/1 a Zn/2 (viz obrázek č. 3).

Obrázek č. 3

74. V kartě lokality Zn-8 (příloha č. 1 výroku napadeného OOP) se uvádí, že lokalita zajišťuje rozvoj komerční vybavenosti, lehké výroby a bydlení v rodinných domech. Podmínkou pro rozhodování o změnách v území je zpracování územní studie ÚS-36 ÚS Žebětín východ. Regulativ DU zmíněn není, pouze typy využití BL.R1, OK.V1, VL.A2. Z hlediska dopravy je stanoveno, že výstavba na plochách občanského vybavení komerčního je podmíněna jejím napojením na komunikaci Zn/1 (obchvat Žebětína). V kartě lokality Zn-8 v části odůvodnění napadeného OOP se uvádí, že část lokality v současném stavu území zahrnuje „zahrady u rodinných domů“. Ohledně charakteristiky a rozvoje lokality se tu uvádí, že: „*lokalita navazuje na stávající zastavěné území na severovýchodním okraji městské části vymezené rodinnými domy. Na tuto lokalitu bezprostředně navazuje navrhovaný obchvat. Jako jeho odclonění jsou navrhovány plochy občanského vybavení komerčního v minimální šířce 40 m. Plochy pro bydlení individuální jsou navrhovány v návaznosti na stávající zástavbu rodinných domů. Lokalitu doplňuje rozšíření již existujícího výrobního areálu. Vzhledem k blízkosti navrhovaného obchvatu obce je vhodné řešit zástavbu funkčně a prostorově tak, aby nevznikly nároky na vybudování dodatečných pasivních protihlukových opatření.*“ Ohledně dopravy se tu uvádí, že: „*případné dočasné napojení přes navržené veřejné prostranství naproti ulice Otevřená je z hlediska zatížení okolní zástavby zcela nedostatečné pro obsluhu komerčních, výrobních, skladovacích a podobných záměrů.*“
75. Z hlediska ochrany ZPF se tu uvádí, že: „*[n]avrženým řešením sice dojde ke zmenšení plochy velkovýrobně obhospodařovaného půdního fondu, ale především za účelem uspořádání daného území s ohledem k plánovanému obchvatu, který je převažujícím veřejným zájmem nad ochranou ZPF. Ve veřejném zájmu dochází k využití zastavěného území a stávající dopravní a technické infrastruktury, dále viz kapitola Odůvodnění 10.1.17. Z hlediska ochrany ZPF se jedná o nejvýhodnější řešení, kdy se jedná o zábory zbytkových ploch ZPF uvnitř zastavěného území nebo na něj navazujících. Zastavěním ploch nebude negativně*

ovlivněno hospodaření na plochách ZPF, ani nebudou přerušeny zemědělské cesty nebo zhoršeny hydrologické poměry.“

76. K ploše dopravy všeobecné (DU) vymezující trasu obchvatu Žebětína se vztahuje textová část odůvodnění ÚP Brno, sv. 2, kapitola 5, s. 103, kde se k těmto komunikacím uvádí, že mají sloužit jako obchvat Žebětína, specificky k Zn/1 pak k napojení lokality Kamechy na silniční síť mimo stávající zástavbu Žebětína. Odkazuje se tu na podklady k technickému řešení, jimiž jsou dokumentace Východní obchvat Žebětína I. etapa, Viapont, s. r. o., 2019, dále Technické prověření obchvatu Žebětína, HBH Projekt spol. s r. o., 2016, a v blízkosti okružní křižovatky s Hostislavovou aktualizováno dle studie Úprava připojení obchvatu Žebětína na ul. Hostislavova, Ateliér DPK, 2024. Vzhledem k velmi nízkému dopravnímu zatížení lze očekávat realizaci této stavby (Zn/2 – západní část) až mezi posledními z návrhových staveb tohoto územního plánu, proto je stabilizován jinak nevyhovující průtah silnice III. třídy středem Žebětína.
77. Krajský soud dále přikročil k přezkumu napadené části ÚP Brno z hlediska jednotlivých návrhových bodů. Přitom zachoval pořadí, v jakém byly návrhové body vzneseny.

V.2 Plocha dopravy DU pro komunikace Zn/1 a Zn/2

78. První skupina námitek shrnutých v bodě I.1 tohoto rozsudku směřuje proti vymezení plochy DU pro tzv. obchvat Žebětína.
79. V první řadě krajský soud uvádí, že vymezení této plochy dopravy je v textové i grafické části provedeno zcela přezkoumatelně, kdy tato plocha dopravy má oporu jak ve výroku (součást plochy změn č. 213), tak i v odůvodnění ÚP Brno. Zároveň jde o veřejně prospěšnou stavbu. Z pohledu urbanistického je obchvat Žebětína odůvodněn potřebou odvedení dopravy jak mimo stávající zastavěné území této městské části, tak i ze sídliště Kamechy na sever od řešené plochy.

V.2.1 Hodnocení vlivu plochy DU pro komunikace Zn/1 a Zn/2 na životní prostředí

80. Co se týká prospektivního vlivu těchto plánovaných komunikací na životní prostředí, je třeba konstatovat, že vyšší dopravní vytížení předpokládá ÚP Brno ve východní části tohoto obchvatu (Zn/1), jak se uvádí také v odůvodnění (textová část – svazek 2). Naproti tomu západní část obchvatu zjevně nemá být stížena vyšší intenzitou dopravy. Vliv komunikací Zn/1 a Zn/2 je dostatečně řešen ve VVURÚ, a to jak obecně, tak i zvláště v kartě lokality Zn-8. Hodnotící karta lokality Zn-8 „U Újezda“ stran situace ovzduší uvádí, že dle map pětiletých klouzavých průměrů imisní zátěže z let 2018 až 2022 dlouhodobě nedochází na území Žebětína k překračování průměrných ročních koncentrací. Co se týká obyvatelstva, i zde lze najít hodnocení vzhledem ke stávajícímu stavu s tím, že lokalita je navržena za účelem vybavení území občanskou vybaveností komerční s funkcí bariéry proti hluku a bydlení v návaznosti na stávající funkce v území.
81. S odpůrcem je třeba sdílet argument, který se též opírá o obsah hodnotící karty Zn-8, že totiž na úrovni ÚP Brno nelze prozatím přesněji odhadnout dopravní intenzity, které skutečně zatíží danou lokalitu. VVURÚ se opírá o Strategické hlukové mapování (2022), což je veřejně dostupný územní analytický podklad (viz <https://upmb.bрно.cz/uzemne-analyticke-podklady/>). Ohledně navrhovatelů zmiňovaného sčítání intenzit dopravy ŘSD lze poukázat na veřejně poskytované informace na internetových stránkách ŘSD, kde jsou jednotlivá sčítání dopravy přístupná (<https://rsd.cz/web/guest/silnice-a>

dalnice/scitani-dopravy). Intenzitami dopravy se zabývá též územně-analytický podklad 07 - Dopravní infrastruktura (KAM, 2024) (<https://upmb.brno.cz/uzemne-analyticke-podklady/>). Hodnocení VVURÚ bere v potaz i související lokality, zejm. Zn-10, která však nebyla předmětem přezkumu soudem. VVURÚ však obsahuje hrubý odhad, že zatížení dopravně souvisejících ploch a stabilizovaného území a vývoj imisí hluku v kontextu nastupující elektromobility a technických možností řešení hlukové ochrany negeneruje na této strategické úrovni významné riziko pro překročení hlukových limitů v důsledku implementace posuzované koncepce. Direktivou pro řešení rozvojové lokality Zn-8 je situování plánovaných ploch individuálního bydlení co nejdál od plochy dopravy, která bude mít hlukové imise. Takovou skutečnost je třeba případně prokázat v navazujících řízeních konkrétního technického řešení umísťovaných staveb aktuálního hlukového pozadí. Odůvodnění obsahuje i výřezy z hlukové mapy.

82. Dále je třeba poukázat na Hlukovou a rozptylovou studii z června 2024 (EnviDoc), na kterou se VVURÚ v dané hodnotící kartě Zn-8 sice výslovně neodkazuje, ale která je součástí spisového materiálu k ÚP Brno a týká se zejm. stabilizovaných ploch. V rámci této studie byly posuzovány i stabilizované plochy v Žebětíně a tato studie obsahuje i odhady hlukového zatížení v horizontu roku 2050. Jakýkoliv prospektivní odhad budoucího hlukového zatížení se však logicky musí opírat o stávající analýzu hlukového zatížení území. Takto uvažoval i Nejvyšší správní soud v navrhovateli odkazovaném rozsudku ve věci přezkumu ZÚR JMK ze dne 21. 6. 2012, č. j. 1 Ao 7/2011-526 (bod 102), kde uvedl následující: *„Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že posuzování imisních limitů znečištění ovzduší a nejvyšších přípustných hodnot hluku stanovených příslušnými prováděcími předpisy má své místo především v územním řízení v rámci realizace konkrétního záměru (ve vztahu k hluku srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2012, č. j. 1 As 135/2011-246, umístění stavby EPOQUE PANKRÁC – HOTEL v Praze na Pankráci, bod 45). Právě v této fázi je příslušný stavební úřad ve spolupráci s dotčenými orgány povinen vzít v potaz limity využití území, mezi něž patří i imisní limity znečištění ovzduší a nejvyšší přípustné hodnoty hluku, a nepřipustit umístění takové stavby, která by způsobila překročení těchto limitů v daném území [§ 90 písm. e) stavebního zákona, podle něž musí být záměr žadatele o územní rozhodnutí v souladu s požadavky zvláštních předpisů a stanovisek dotčených orgánů]. Územní řízení lze tedy označit za jeden z nejdůležitějších momentů, v němž se velmi rigorózně (prostřednictvím závazných veřejnoprávních limitů) projevuje princip přípustné míry znečišťování životního prostředí, podle něž území nesmí být zatěžováno lidskou činností nad míru únosného zatížení.“*
83. Stejně tak Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku potvrdil, že ZÚR vycházejí z územně-plánovacích podkladů, které z povahy věci nemohou obsahovat prospektivní návrhy řešení, jak se vypořádat se zvýšenou hlukovou zátěží. Územně plánovací podklady tedy slouží k rozboru a popisu situace v území, nikoliv k navrhování opatření ve vztahu k příp. nadlimitní zátěži v území. Jak Nejvyšší správní soud zdůraznil, ani příp. zjištěné nadlimitní hlukové zatížení a priori nebrání v umísťování dalších ploch a koridorů (viz bod 102 citovaného rozsudku).
84. Z uvedeného plyne, že možnost prospektivně přesněji vyhodnotit hlukové zatížení dané lokality novými plánovanými komunikacemi je z hlediska cílů a nástrojů územního plánování omezená. Kapitola A.7.9 VVURÚ uvádí, že: *„podkladem pro zhodnocení vlivu na hlukovou situaci byly intenzity dopravy získané ze sčítání dopravy ŘSD 2021, Strategická*

hluková mapa 2022 a Akční plán protihlukových opatření pro aglomeraci Brno (Ekola, 2016) a analytická část Plánu mobility Brno, v úvahu byly vzaty rovněž podrobnější údaje pocházející z oznámení a dokumentace EIA k jednotlivým známým záměrům uvažovaných v řešených plochách včetně zpracovaných hlukových studií čerpané z veřejných zdrojů, např. z informačního systému EIA. Na úrovni strategického posouzení vlivů na životní prostředí je hodnocen potenciál posuzované koncepce na úrovni koncepční i průmětu do území (v rámci hodnotících karet) pro zvýšení resp. snížení hlukové zátěže generované vymezenými plochami a koridory v rámci jejich kapacity a podmínek využití, resp. ovlivnění vymezených ploch a koridorů existující hlukovou zátěží v území, v kontextu stávajícího stavu hlukové zátěže a územním souvislostem, stavu a návrhu dopravního řešení a stavu a vývoje souvisejících stabilizovaných ploch a potenciálním rizikům, která jsou s posuzovaným návrhem spojena ať už dovnitř ploch změny nebo vůči souvisejícímu území. Je hodnocena strategická úroveň odborným odhadem dle hodnotícího rámce, stupnice hodnocení a hodnotících kritérií.“ Lze souhlasit s odpůrcem, že konkrétní technické řešení hlukových bariér jde zcela nad rámec míry podrobnosti územního plánu a týká se projektů daných plánovaných pozemních komunikací. ÚP Brno se v tomto ohledu odvolává na studie technické proveditelnosti obou větví obchvatu Žebětína.

85. Krajský soud uzavírá, že odpůrce (potažmo pořizovatel) ÚP Brno měl k dispozici dostatečná data o hlukové a rozptylové (imisi) zátěži dané lokality na to, aby mohl kvalifikovaně vyhodnotit dopad trasování obchvatu Žebětína danou stopou. Zároveň je zcela patrné, že byl veden požadavkem minimalizace vlivů těchto faktorů na život a zdraví obyvatelstva, tak i životní prostředí. Jak je zřejmé, plocha DU je situována od plánovaného napojení na ulici Kohoutovickou v severozápadním směru v dostatečné vzdálenosti od (stávající) zástavby a ze severu se k ní přimyká v části Zn/2 plocha zeleně, která tu může plnit izolační i bariérovou funkci ve vztahu k lokalitě Vrboveckého potoka, která je ekologicky hodnotná.

V.2.2 Implementace Směrnic EU o hlukovém plánování

86. Pokud navrhovatelé rozporují soulad samotné právní úpravy posuzování hlukové zátěže v rámci vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, uvádí k tomu krajský soud následující.
87. Citovaná směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ze dne 25. 6. 2002 o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí (dále jen „Směrnice o hluku“) se dle svého čl. 2 vztahuje na hluk ve venkovním prostředí, kterému jsou vystaveni lidé zejména v zastavěných oblastech, ve veřejných parcích nebo v tichých oblastech aglomerací, v tichých oblastech ve volné krajině, v blízkosti škol, nemocnic a jiných citlivých budov nebo oblastí. Členské státy podle této směrnice mají povinnost zajistit vypracování a případně i schvalování hlukových map a akčních plánů pro aglomerace, hlavní silnice, hlavní železniční tratě a hlavní letiště a shromažďovat hlukové mapy a akční plány. Tyto informace se dále poskytují Komisi a mají být také veřejně přístupné (čl. 9).
88. Druhá citovaná směrnice Komise (EU) 2015/996, o stanovení společných metod hodnocení hluku podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES je svého druhu prováděcí směrnici k citované Směrnici o hluku. Věcně se týká metodologie zpracování hlukových map a akčních plánů. Implementační lhůta této směrnice byla stanovena do 31. prosince 2018.

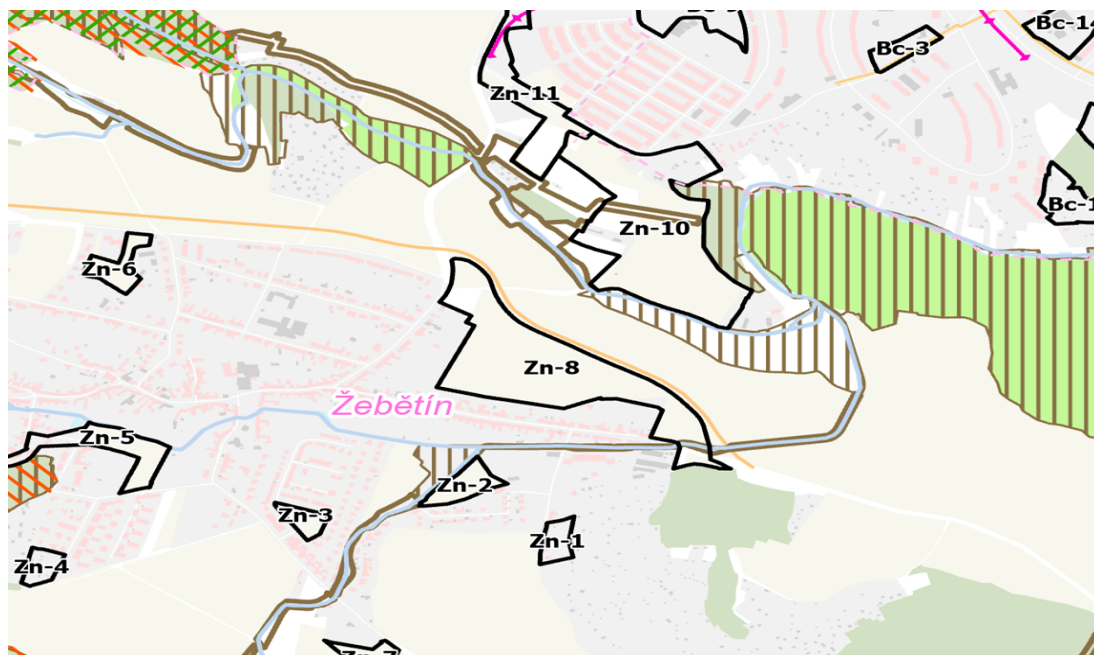
89. Předmětem úpravy obou směrnic tedy není hodnocení hlukové zátěže použitelné v procesu územního plánování, resp. s přímým vlivem na tento proces, ale hluková strategie řešená prostřednictvím hlukových map a akčních plánů. Stejný názor zaujala konstantně judikatura Nejvyššího správního soudu již dříve (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2025, č. j. 2 As 86/2022-197, body 157–158, či dosud necitovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2025, č. j. 6 As 186/2023 104, body 214-220), jakož i judikatura Krajského soudu v Brně (srov. výše citovaný rozsudek ze dne 11. 6. 2025, č. j. 63 A 3/2025-274, body 133-137, či též výše citovaný rozsudek ze dne 3. 12. 2025, č. j. 65 A 5/2023-292, body 129-135). Poselstvím této judikatury je, že vztah mezi hlukovým mapováním a územním plánováním není takový, jak tvrdí navrhovatelé. Aktuálně tento právní názor potvrdil zdejší soud v rozsudku ze dne 5. 3. 2026, č. j. 64 A 9/2025-262. Žádný rozpor české vnitrostátní úpravy s označenými směrnici (EU) v citované judikatuře shledán nebyl.
90. Krajský soud se nemá žádný důvod od uvedené judikatury v předmětné věci odchýlit. Tyto námitky se objevují pravidelně ve věcech návrhů spolků v oblasti územního plánování a byly již judikaturou vyřešeny. Tato argumentace tedy není důvodná.

V.2.3 Potenciální ohrožení chráněného biotopu

91. Navrhovatelé dále namítali, že nebyl vyhodnocen dopad nové komunikace na zvláště chráněné druhy živočichů, které se v dotčeném území vyskytují. Byly zde úředně zjištěny např. následující druhy: skokan štihlý, skokan zelený, rosnička zelená, ještěrka obecná, koroptev polní, ůhýk obecný atd. VVURÚ se podle jejich názoru nezabývalo ani dalšími vlivy na životní prostředí.
92. V kartě lokality Zn-8 „U Újezda“ (VVURÚ – příloha č. 1 – svazek 4, s. 216) se uvádí v rámci environmentálních limitů a střetů mj. přítomnost chráněných druhů živočichů. Dále se uvádí, že se tu nenachází žádné zvláště chráněné území, ani přírodní park či území Natura 2000 ani záplavové území.
93. Krajský soud uvádí, že v tomto ohledu jsou klíčové územně-analytické podklady, na základě nichž se zjišťuje pro účely VVURÚ situace v daném území. Z veřejně dostupných územně-analytických podkladů [zejm. vymezení ÚSES dle plánů ÚSES a Ochrana přírody (KAM Brno, 2024 – přístupné na <https://upmb.brno.cz/uzemne-analyticke-podklady/>)] plyne, že v k. ú. Žebětín se nachází dvě lokální biocentra a v trase komunikace Zn/1 jsou zobrazeny dva lokální biokoridory. Také se tam nachází přírodní památka Žebětínský rybník (srov. s. 119 VVURÚ). Území okolo Vrboveckého potoka, který teče severně od plánované trasy obchvatu, patří mezi hodnoty v území (viz k tomu ÚAP Hodnoty v území, 2024), a to jako tzv. přírodní osa, která představuje soubor významných prvků zeleně zpravidla vázaných na vodní toky. Této hodnoty v území se ovšem plocha dopravy pro komunikace Zn/1 a Zn/2 dotýká minimálně, nikde jeho tok nekříží a je koncipována v dostatečné vzdálenosti od této přírodní hodnoty. Dále je hodnotou v území Žebětínský rybník, jehož se plocha dopravy rovněž přímo nedotýká.
94. Co se týká chráněných druhů, o nichž navrhovatelé hovoří, o jejich výskytu se v kapitole A.5.5 Flóra, fauna, ekosystémy, ochrana přírody VVURÚ uvádí, že „z hlediska potenciálního zásahu do biotopů zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů nepředpokládáme s výjimkou koridoru Ma/1 podstatné negativní vlivy realizace předkládaného územního plánu, za předpokladu uplatnění podmínek a doporučení

navržených v rámci SEA.“ Zároveň byla do územního plánu zapracována opatření pro minimalizaci negativních vlivů. Co se týká územních analytických podkladů (Hodnoty v území – ÚAP, 2024), ani zde se o výskytu zvláště chráněných druhů v dané lokalitě plochy DU nehovoří. Pokud se navrhovatelé opírají o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2025, č. j. 6 As 355/2023-41, ten se skutečně týká dané lokality, jejíž regulace je předmětem přezkumu. V této věci šlo o hodnocení vlivu zamýšleného zásahu na chráněné zájmy ochrany přírody a krajiny dle ustanovení § 67 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Žádost o výjimku podal odpůrce ke Krajskému úřadu Jihomoravského kraje v souvislosti s realizací záměru východního obchvatu Žebětína s tím, že předložil dokumentaci pro územní řízení. Výjimka tehdy byla povolena a potvrzena odvolacím orgánem (Ministerstvem životního prostředí), ovšem následně bylo odvolací rozhodnutí zrušeno zdejším soudem a kasační stížnost byla u Nejvyššího správního soudu zamítnuta. Důvodem bylo nedostatečně provedené poměrování mezi kolidujícími zájmy (veřejný zájem na vybudování obchvatu proti zájmu na ochraně zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin.

95. Ke vlivu tohoto rozsudku na posouzení předmětné věci odpůrce nijak nerozporoval jeho závěry. Ty se ovšem týkají zcela konkrétního posouzení tehdy zpracovaného konkrétního projektu východní části obchvatu Žebětína. Jestliže se v případě realizace plánovaného obchvatu Žebětína opětovně prokáže výskyt jmenovaných chráněných druhů v dané lokalitě, bude třeba na základě nově zpracované projektové dokumentace pro povolení záměru zkoumat, zda lze výjimku udělit. To však není úkolem pořizovatele ÚP Brno, který se zabývá koncepčními otázkami. VVURÚ ve své grafické části (výkres Ochrana přírody) v trase Zn/1 žádný konflikt s lokálními biokoridory nezobrazuje (viz níže obrázek č. 4) a v textové části hodnotící karty lokality Zn-8 se o žádných kolizích s ÚSES či zvláště chráněnými územími nezmiňuje (viz obrázek č. 4). V případě lokálních biokoridorů jde evidentně o problém, který je řešitelný na úrovni případného umístění záměru kompenzačními opatřeními (protihlukové stěny či bariéry atd.). Typově jde o běžný problém, s nímž se umisťování dopravních staveb v území v podobném typu krajinného rázu (zástavba – pole – zeleň lesní či smíšená) lze setkat.

Obrázek č. 4 (výřez z výkresu VVURÚ - Ochrana přírody)

96. Krajský soud shrnuje, že ani tyto námitky navrhovatelů neshledal jako důvodné. Závěry Nejvyššího správního soudu v citovaném rozsudku nemají přímý vliv na regulaci daného území v ÚP Brno, přičemž VVURÚ výskyt chráněných druhů živočichů bralo v potaz.

V.3 Nepřezkoumatelnost rozhodnutí o námitkách

97. Dále se krajský soud zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností rozhodnutí o námitkách, které podali navrhovatelé v různých fázích pořizování ÚP Brno. Krajský soud se však zabýval pouze těmi podanými námitkami, které byly označeny v návrhu a v případě navrhovatelky b) byly podány její osobou coby zástupcem veřejnosti. Krajský soud dodává, že navrhovatelka b) v procesu pořizování ÚP Brno uplatnila námitky i coby dotčený vlastník pozemků v dané lokalitě.
98. Jde-li o námitky navrhovatele a) podané ve fázi veřejného projednání (2024) vedené pod č. j. MMB/0682603/2024, které se týkaly z hlediska rozsahu tohoto návrhu pouze komunikací Zn/1 a Zn/2, pak navrhovatel a) namítal nedostatečné provedení akustického plánování a požadoval pořízení hlukové a rozptylové studie na základě provedení prognózy dopravy s výhledem do roku 2050. Dále jde o námitku navrhovatelky b) ze dne 24. 6. 2020, č. j. MMB 0296334, která se týkala věcně rozvojové lokality Zn-8, a to konkrétně využití půdy chráněné v ZPF. Navrhovatelka b) především tvrdila, že nelze postavit jiný veřejný zájem jako převažující nad ochranu ZPF, pokud lze požadavku na výstavbu bydlení vyhovět prostřednictvím zbývajících rozvojových ploch. V podstatě tutéž námitku podala navrhovatelka b) také ve fázi I. upraveného návrhu ÚP Brno dne 29. 6. 2021 pod č. j. MMB/0233240/2021. Navrhovatelka b) zdůraznila, že vymezení plochy pro rezidenční a komerční bydlení není ve veřejném zájmu, ale je zájmem soukromého investora. Dále odkázala také na populační prognózy, které podle jejího mínění nejsou realistické.
99. Chronologicky vzato, pořizovatel v odůvodnění rozhodnutí o námitkách k námitkám navrhovatelky b) vzneseným ve fázi návrhu (2020) pod č. j. MMB 0296334 uvedl, že:

„Zastavitelné plochy bydlení B/r1 jsou v lokalitě navrženy pro doplnění stabilizovaného území pro bydlení v segmentu mezi ulicemi Kohoutovická a Hostislavova pro stejné funkční využití a obdobnou prostorovou strukturu zástavby (viz také v námitce č. 3). Ze severovýchodní strany bude lokalita ohraničena východním obchvatem Žebětína, proto je při této dopravní trase generující hlukové zatížení vymezeno využití pro vybavenost komerční. Se zábořem ZPF v lokalitě Zn-8 souhlasil dotčený orgán – MŽP.“ K námitce vznesené ve fázi upraveného návrhu (2021) pořizovatel k uvedenému dodal, že: „[z]e severovýchodní strany bude lokalita ohraničena východním obchvatem Žebětína, proto je při této dopravní trase generující hlukové zatížení vymezeno využití pro vybavenost komerční. ... [v] upraveném návrhu ÚP projednávaném v roce 2021 byla návrhová plocha bydlení upravena – rozšířena na úkor části plochy komerční vybavenosti W, a to na základě Pokynu pořizovatele, který vyplynul z vypořádání připomínky samosprávy MČ Brno-Žebětín uplatněné při veřejném projednání v roce 2020.“

100. Co se týká odůvodnění námítky navrhovatele a) vznesené ve fázi veřejného projednání (2024), pořizovatel uvedl následující podrobnou argumentaci: „Je potřeba konstatovat, že na úrovni strategického posouzení vlivů na životní prostředí je hodnocen potenciál posuzované koncepce na úrovni koncepční i průmětu do území (v rámci hodnotících karet) pro zvýšení resp. snížení hlukové zátěže generované vymezenými plochami a koridory v rámci jejich kapacity a podmínek využití, resp. ovlivnění vymezených ploch a koridorů existující hlukovou zátěží v území, v kontextu stávajícího stavu hlukové zátěže a územním souvislostem, stavu a návrhu dopravního řešení a stavu a vývoje souvisejících stabilizovaných ploch a potenciálním rizikům, která jsou s posuzovaným návrhem spojena ať už dovnitř ploch změny nebo vůči souvisejícímu území. Této strategické úrovni nepřísluší vzhledem k neznámému budoucímu technickému, kapacitnímu a stavebnímu řešení, stejně jako probíhajícím dynamickým změnám ve skladbě vozového parku s přihlédnutím k nabídkovému charakteru a návrhovému období územního plánu predikovat konkrétní údaje o budoucí hlukové situaci v konkrétních lokalitách. Velké množství v tuto chvíli nepredikovatelných faktorů by takovou předpověď zcela devalvovalo. To je třeba prověřit vždy individuálně na úrovni konkrétních stavebních záměrů se znalostí aktuálního stavu a vývoje hlukového pozadí. Zároveň je třeba vzít v úvahu dlouhodobě stagnující trend hlukové zátěže i navzdory zvyšujícímu se stupni automobilizace, který je vázán na zlepšující se emisní charakteristiky vozového parku a nástup elektromobility, posuzovaný ÚP vytváří územní předpoklady pro přerozdělení dopravních zátěží ve prospěch stávajících dopravně zatížených území a pro zásadní zkapacitnění systému veřejné dopravy. VVURÚ tak pracuje především s nastavením podmínek pro zastavování jednotlivých ploch tak, aby byly potenciální negativní vlivy, pokud jsou na úrovni konkrétních návrhových ploch indikovány, minimalizovány. V této souvislosti je třeba podotknout, že do výsledné podoby územního plánu byly zapracovány všechny navrhované konkrétní podmínky z hlediska funkčního využití ploch, resp. zónování rozvojových lokalit, jejich kapacity, podmíněnosti realizací dopravní infrastruktury i opatření při jejich zastavování, které vyplynuly z předchozího průběhu posouzení vlivů na životní prostředí, resp. jsou dále obsahem kapitoly A.11. Hodnoceny jsou plochy a koridory se změnou funkčního využití jednotlivě vůči stávající hlukové zátěži a konkrétnímu územnímu průmětu v návrhu obsaženého koncepčního řešení v řešeném území dle sledovaných složek a témat životního prostředí a hodnotících kritérií stanovených v kapitole A.6. Jednotlivé hodnotící karty obsahují vyhodnocení vlivů na složky a problémové okruhy životního prostředí a veřejného zdraví, dle metodiky uvedené výše a jsou obsahem hodnotících karet rozvojových lokalit a koridorů, které jsou soustředěny dle

katastrálních území a vzájemných územních souvislosti a jsou obsaženy v přílohoové části tohoto dokumentu viz příloha 1. Z hlediska vlivu návrhu ÚP na hlukovou zátěž je hodnocení provedeno prostřednictvím kombinované metody multikriteriální analýzy vůči složce hluková zátěž a kritériu 6.1 snižovat expozici hluku prostředky územního plánování, způsob hodnocení je blíže charakterizován v tabulce 22 VVURU a konkrétní hodnocení jednotlivých územních situací je uvedeno v hodnotících kartách.“

101. Dále pořizovatel zdůraznil, že návrh ÚP Brno byl zpracován invariantně, a tudíž argumentace, spojená s neposouzením variant řešení, je bezpředmětná. Z hlediska Hlukové a rozptylové studie pořizovatel dodal, že již byla zpracována a jejím podkladem byl Dopravní model na základě dat získaných ze sčítání dopravy z roku 2021 od ŘSD. Zmínky o dopravním modelu se ve VVURU nacházejí mimo jiné v kapitole A.7.1 nebo A.7.9.
102. Krajský soud nyní samostatně vyhodnotí přezkoumatelnost rozhodnutí o námitkách zvláště ve vztahu k i) ploše DU – komunikací Zn/1 a Zn/2 a ii) rozvojové lokalitě Zn-8, a to i s ohledem na odkazované podklady včetně VVURÚ.

V.3.1 Posouzení ve vztahu k ploše DU (komunikace Zn/1 a Zn/2)

103. Krajský soud považuje námitky proti obchvatu Žebětína za dostatečně zdůvodněné (viz k tomu i bod V.2 odůvodnění tohoto rozsudku), a to z následujících důvodů.
104. Pořizovatel k námitkám navrhovatele a) srozumitelně vysvětlil východiska úpravy obchvatu Žebětína i z hlediska namítaných chráněných zájmů a hodnot v území. Vycházel přitom korektně z VVURÚ jako podkladu pro stanovisko SEA, které vliv komunikací Zn/1 a Zn/2 hodnotilo ve vztahu k rozvojovým lokalitám, jejichž dopravního napojení se tato plocha dopravy týká (nejen Zn-8, ale také Zn-6 a Zn-10). Stran hlukové zátěže, kterou navrhovatelé hlavně argumentují, lze odkázat na bod V.2 tohoto rozsudku.
105. Krajský soud poznamenává, že plocha DU pro budoucí obchvat Žebětína není nijak překvapivým řešením, neboť s ní počítal již starý ÚpmB z roku 1994. Lze rovněž souznít s názorem odpůrce, že jde o řešení z pohledu regulace dopravy v oblasti vhodné a potřebné, neboť nejde jen o odlehčení stávající trasy přes ulice Kohoutovickou a Hostislavovu, ale také o řešení dopravního napojení stávající čtvrti Kamechy a dalších zmíněných rozvojových lokalit. Trasování tak, jak je v ÚP Brno provedeno, je z hlediska reliéfu krajiny v oblasti jediné možné (viz k tomu obdobně rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 10. 2023, č. j. 73 A 3/2023-13, a navazující rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 2. 2025, č. j. 5 As 297/2023-33).
106. S tím souvisí námitka navrhovatelů, že řešení mělo být navrženo variantně, což předpokládá Směrnice SEA (čl. 5). Krajský soud v tomto ohledu odkazuje na již ustálenou judikaturu, že tento výklad není správný. Pořizovatel nemá povinnost vždy navrhovat variantní řešení. Variantní návrh koncepce není ani podle evropských předpisů, ani podle české právní úpravy nutné zpracovat vždy, ale zejména tehdy, pokud si to vyžádá sám pořizovatel nebo dotčený orgán na úseku posuzování vlivů na životní prostředí. Samozřejmě nelze pominout žádnou známou variantu řešení, musí však jít o variantu rozumnou. Za rozumné varianty, které je třeba podrobit posouzení SEA, je nutno považovat jen alternativy funkčně rovnocenné, tedy takové, které umožní v podstatné míře dosáhnout zvoleného cíle. Samotný výběr variant (či jen jediné varianty)

pro posouzení SEA může proběhnout i před zpracováním koncepce. Musí být pouze řádně dokladován, zvolená varianta musí být založena na legitimním důvodu a odpůrce při jejím výběru musí postupovat korektně (viz k tomu rozsudek zdejšího soudu ze dne 5. 3. 2026, č. j. 64 A 9/2025-262, bod 27 a tam citovaná judikatura).

107. Trasování této dopravní cesty není ani zjevně nepřiměřené (disproporcionální), neboť z hlediska ochrany zájmů v území je obchvat trasován v blízkosti nově plánované zástavby a v dostatečné vzdálenosti od chráněné lokality Vrboveckého potoka (Vrbovec) a navazující přírodní památky Žebětínský rybník. Navrhovatel a) podrobně otázku přiměřenosti řešení ve vztahu k chráněným zájmům v území netematizoval. Krajský soud uzavírá, že další opatření k minimalizaci vlivu obchvatu na chráněné zájmy a hodnoty v území budou předmětem navazujících povolovacích řízení.

V.3.2 Posouzení ve vztahu k rozvojové lokalitě Zn-8 „U Újezda“

108. Námitky navrhovatelů se stran této rozvojové lokality soustředí k problému ochrany ZPF. Mezi účastníky není sporu o tom, že tato lokalita je plánována v prostoru současných zemědělsky obdělávaných pozemků a její zástavba je v ÚP Brno předvídána nově. Jedná se tedy o změnu vztahů v území. Navrhovatelé předestřeli ve svých námitkách poměrně koherentní argumentaci, v níž odkazovali na to, že k tomu, aby bylo možno takto využít nejkvalitnější půdy ZPF (cca 10 ha, z toho více než 8 ha v I. třídě ochrany), je třeba prokázat a odůvodnit tzv. převažující veřejný zájem.
109. Jak vyplývá z citované karty lokality ve výroku a odůvodnění ÚP Brno, tato plocha v této rozvojové lokalitě má sloužit zčásti pro rezidenční bydlení (BI.R) a zčásti pro smíšenou plochu služeb (OK), která má také sloužit k odstínění hluku z východní části obchvatu Žebětína (Zn/1). Vyšším cílem je zamezit fragmentaci zástavby a propojit – v budoucnu uzavřený – prostor mezi tělesem Zn/1 a stávající zástavbou Žebětína. Navrženým řešením sice dojde ke zmenšení plochy velkovýrobně obhospodařovaného půdního fondu, ale především za účelem uspořádání daného území s ohledem k plánovanému obchvatu, který je převažujícím veřejným zájmem nad ochranou ZPF.
110. K záboru ZPF praví textová část odůvodnění ÚP Brno (svazek 4), subkapitola 10.1.17, že jednotlivé lokality záboru ZPF jsou charakterizovány v textové části Odůvodnění ÚP Brno v Příloze 3.1 Zábor ZPF a PUPFL v navržených plochách změn. Obecně se tu uvádí, že návrh ÚP Brno byl ve všech fázích projednáván mimo jiné s dotčenými orgány hájícími příslušné legislativou stanovené veřejné zájmy, přičemž byl nalezen konsenzus na řešení, který je zachycen ve výsledném návrhu ÚP Brno. Proto jsou pro novou zástavbu nebo přestavbu navrhovány zejména nevyužité nebo znehodnocené lokality v zastavěném území, zatím nezastavěné plochy obklopené zastavěným územím a plochy na zastavěném území přímo navazující. Často se jedná o plochy, které jsou navrženy k zástavbě již stávajícím ÚPmB (z r. 1994), viz. textová část Odůvodnění – Příloha č. 3.1, Příloha č. 3.2, Příloha č. 3.3. Vzhledem k metropolitnímu charakteru města je navrženo více ploch pro zástavbu s vyššími výškovými hladinami. „*Narušení organizace zemědělského půdního fondu a případné ztížení obhospodařování ZPF je minimalizováno, protože navržené plochy změn navazují na zastavěné území, vytváří kompaktní celky a nezvyšují fragmentaci zemědělsky obhospodařovaných pozemků. Určitou fragmentaci mohou působit navržené koridory, především dopravní infrastruktury a některé plochy dopravy či veřejných prostranství. ... Jak již bylo uvedeno, zemědělský půdní fond na území města Brna je tvořen půdami I. – V. třídy ochrany, přičemž nejkvalitnější půdy třídy*

ochrany I. a II. jsou velmi silně zastoupeny, a to na celém území města, včetně již zastavěného území. Město Brno je významným nadregionálním centrem, jehož rozvoj je rovněž celorepublikovým zájmem. V ÚP Brno tedy nebylo možné se vyhnout předpokládaným záborům ZPF a to i půd I. a II. třídy ochrany. Navržené koridory, zastavitelné plochy, plochy přestavby a plochy změn v krajině, u kterých se předpokládá zábor ZPF, jsou činěny jen v nezbytné míře související s potřebným rozvojem města Brna a s ním související Metropolitní rozvojové oblasti OB3 vymezené v Politice územního rozvoje (popsáno v předchozích kapitolách textové části Odůvodnění).“ Hodnocení záboru ZPF včetně doložené výměry jednotlivých ploch (Zn601, Zn208, Zn052, Zn215 a Zn207) bylo konstatováno v narativní části.

111. VVURÚ hodnotilo v hodnotící kartě lokality plánovaný zábor ZPF v dané výměře jako negativní vliv (-2) s tím, že na východním okraji lokality byly učiněny investice do půdy. VVURÚ pouze konstatovalo souhlas orgánu ochrany ZPF – v tomto případě Ministerstva životního prostředí.
112. Krajský soud v tomto ohledu poukazuje na to, že navrhovatelé (v návrhu i v replice) podrobněji polemizovali i se souhlasným stanoviskem Ministerstva životního prostředí k této záležitosti. Z přílohy č. 5 textové části odůvodnění ÚP Brno (kapitola 14.2) je uvedeno vyhodnocení připomínek dotčených orgánů k lokalitě Zn-8, že požadavku dotčeného orgánu nelze vyhovět. Odkazuje se tu na Dohodu o vypořádání stanoviska MŽP ze dne 4. 4. 2011 ke Konceptu ÚP Brno, která byla podepsána dne 22. 6. 2017, s tím, že: *„rozsah záboru ZPF v k. ú. Žebětín bude řešen dle varianty II. Konceptu s konkrétním požadavkem na řešení funkčního využití předmětné rozvojové lokality. Dohodnuté požadavky jsou součástí Pokynů pro vypracování návrhu ÚP Brno (viz usnesení Zastupitelstva města Brna č. ZM7/3871 ze dne 19. 6. 2018). Nově byla do dané lokality vymezena plocha komerční vybavenosti, která se podle názoru pořizovatele jeví jako smysluplnější a vhodnější než původně dohodnuté funkční využití pro lehkou výrobu.“* Následovalo jednání mezi pořizovatelem a MŽP dne 20.8. 2020, kde došlo ke sladění pozic a k návrhu dohody (viz níže).
113. Krajský soud se věnoval obsahu samotného souhlasného stanoviska MŽP ze dne 15. 3. 2021, na které se odkazuje VVURÚ i odůvodnění textové části ÚP Brno a kterým se nahrazuje původní stanovisko (ve vztahu k Zn-8 nesouhlasné) ze dne 30. 6. 2020. Předmětné stanovisko se odkazuje na dohodu mezi pořizovatelem a MŽP o vypořádání tam uplatněných požadavků s tím, že tato dohoda nabyla platnosti dne 2. 10. 2020. Na základě této dohody byl udělen souhlas ve smyslu § 5 odst. 2 zákona o ochraně ZPF k návrhu ÚP Brno i k původně neschváleným záborům některých ploch s nejkvalitnějšími půdami včetně Zn-8. Více k důvodům změny názoru se v tomto stanovisku nepraví. Krajský soud připomíná, že koordinovaným stanoviskem dotčeného orgánu ochrany životního prostředí (nikoliv ZPF) vydaného KÚ JMK dne 29. 6. 2021, č. j. JMK 101038/2021, sp. zn. S-JMK 71178/2021, bylo mj. i pro navrhovanou plochu Zn-8 doporučeno pro navazující řízení při zastavování vymezených ploch a koridorů minimalizovat zábory ZPF nejvyšších tříd ochrany půdy.
114. Podle § 5 zákona o ochraně ZPF platí, že: *„aby ochrana zemědělského půdního fondu byla při územně plánovací činnosti prováděná podle jiných právních předpisů zajištěna, jsou pořizovatelé a projektanti územně plánovací dokumentace povinni řídit se zásadami této ochrany (§ 4), navrhnout a zdůvodnit takové řešení, které je z hlediska ochrany zemědělského půdního fondu a ostatních zákonem chráněných obecných zájmů nejvýhodnější. Přitom musí*

vyhodnotit předpokládané důsledky navrhovaného řešení na zemědělský půdní fond, a to zpravidla ve srovnání s jiným možným řešením.“

115. Podle § 4 odst. 2 a 3 zákona o ochraně ZPF, platí, že: „nezbytnost určení zemědělské půdy k jinému než zemědělskému účelu je posuzována s ohledem na charakter, přínosy, veřejnou prospěšnost, rozsah, umístění a případnou nepřemístitelnost záměru, který se dotýká zemědělského půdního fondu (dále jen „záměr“). Nezbytnost určení je dána zejména v případě neexistence, nevhodnosti nebo nemožnosti využití ploch uvedených v odstavci 1 na území, které záměr svým významem, charakterem a dopadem ovlivňuje. Zemědělskou půdu I. a II. třídy ochrany lze v územně plánovací dokumentaci určit k jinému než zemědělskému účelu nebo odejmout pouze v případech, kdy jiný veřejný zájem výrazně převažuje nad veřejným zájmem ochrany zemědělského půdního fondu. To neplatí, pokud se při změně územně plánovací dokumentace nemění způsob využití plochy v územně plánovací dokumentaci již vymezené.“
116. Krajský soud poukazuje na to, že pojem „výrazně převažující jiný veřejný zájem“ byl opakovaně vymezen judikaturou správních soudů. Ne každý typ funkčního využití území lze považovat za výrazně převažující nad ochranou ZPF. Při výkladu tohoto neurčitého pojmu lze vycházet z judikatury k zákonu č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, který, byť chrání odlišnou složku životního prostředí, v § 43 odst. 1 a § 56 odst. 1 obsahuje obdobnou normativní konstrukci s jediným rozdílem, že v případě § 4 odst. 3 zákona o ochraně zemědělského půdního fondu se musí jednat o „výrazně“ převažující jiný veřejný zájem, což znamená ještě intenzivnější ochranu půdy oproti složkám životního prostředí chráněným zákonem o ochraně přírody a krajiny (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2012, č. j. 9 As 30/2012-88). Předně je třeba poznamenat, že veřejný zájem je třeba odlišit od zájmu soukromého či kolektivního (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 As 65/2012-161). Součástí posouzení existence převažujícího veřejného zájmu je i zvážení jiného uspokojivého řešení. Při vážení kolize veřejného zájmu na ochraně zemědělského půdního fondu a jiného veřejného zájmu je třeba hledat „optimální řešení“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2011, č. j. 6 As 8/2010-323). Výrazná převaha jiného veřejného zájmu může být dána pouze tam, kde jiný veřejný zájem nemůže být uspokojen jinak (viz již zmiňované rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 As 65/2012-161, a ze dne 25. 5. 2009, č. j. 8 As 5/2008-93). Z těchto východisek vycházel Nejvyšší správní soud i v navrhovateli odkazovaném rozsudku „obec Čestlice“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2020, č. j. 2 As 187/2017-327).
117. Konkrétně v citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud uvedl, že mezi zájmy, které se dostávají do střetu s ochranou životního prostředí, je možné vyčlenit kategorii záměrů, jejichž realizace spíše odpovídá hlediskům převažujícího veřejného zájmu. Takovými záměry jsou například výstavba dopravní infrastruktury, především té dálniční (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2011, č. j. 6 As 8/2010-323), výroba energie z obnovitelných zdrojů (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2017, č. j. 2 As 207/2016-46) či činnosti spojené s realizací protipovodňových opatření (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2009, č. j. 8 As 5/2008-93). U výstavby budov pro bydlení je přínos z hlediska veřejného zájmu méně jednoznačný (k tomu viz blíže rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 As 65/2012-161).

118. Obchvat Žebětína je projektem dopravní infrastruktury a může být logicky převažujícím veřejným zájmem, ale zástavba rodinných domů a plochy občanského vybavení a služeb bez dalšího nikoliv. Podle kapitoly 10.1.7 textové části odůvodnění ÚP Brno platí, že půdy I. třídy ochrany by měly být odnímány výjimečně, a to převážně pro záměry související s obnovou ekologické stability krajiny. Krajský soud dává za pravdu navrhovatelům, že ÚP Brno počítá v katastrálním území Žebětína se vznikem dalších rozvojových lokalit, které budou plnit funkci bydlení. Plocha Zn-8 tedy jistě není z pohledu tohoto účelu zcela nezbytná a jde tu spíše o zmiňovanou minimalizaci fragmentace krajiny z hlediska budoucího obchvatu Žebětína. Krajský soud vnímá, že mezi oběma plánovanými záměry je významná systematická souvislost, která je v ÚP Brno dostatečně vyjádřena. Přesto však prostavění vzniklého uzavřeného prostoru vzniklého trasováním obchvatu Žebětína nelze bez dalšího považovat za převažující veřejný zájem. Pokud je smyslem – a to pouze v případě plochy OK – lemující východní část rozvojové lokality, odstínit stávající zástavbu Žebětína od hluku a dalších imisí z obchvatu, jistě lze uvažovat o jiných – vůči ZPF méně invazivních – opatřeních (protihlukových stěnách či izolační zeleni). Konec konců, izolační zeleň je předvídána jako kompenzační opatření z jihozápadní části obchvatu Žebětína (komunikace Zn/2). Odpůrce (resp. pořizovatel) ÚP Brno ovšem takové varianty nezvažoval a jako jedinou – nejrozumnější – variantu koncipoval zástavbu celého prostoru „U Újezda“. Krajský soud tedy z povahy věci nevidí jednoznačný převažující zájem oproti zájmu na ochraně ZPF.
119. Z pohledu podmínek pro rozhodnutí odpůrce zabrat několik hektarů nejkvalitnější půdy pro uvedený typ zástavby je klíčové souhlasné stanovisko orgánu ochrany ZPF, kterým bylo Ministerstvo životního prostředí [srov. § 17 písm. a) zákona o ochraně ZPF]. Stanovisko dotčeného orgánu musí plnit parametry přezkoumatelnosti. Zákonnost a správnost stanovisek dotčeného orgánu přezkoumává soud v rámci posuzování toho, zda bylo opatření obecné povahy vydáno v souladu se zákonem, neboť jsou součástí procesu, v němž je zpracováván a přijímán územní plán. Jsou tedy soudem zkoumána jako závazné podklady opatření obecné povahy, jimž zákon upřel jinou možnost přezkumu [viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 1. 2009, č. j. 2 Ao 2/2008-62, část V. 2. písm. d)]. Jestliže orgán ochrany zemědělského půdního fondu při posuzování územně plánovací dokumentace v rozporu s principy vyplývajícími z § 1 odst. 1 a § 4 odst. 1 citovaného zákona v ochraně zemědělského půdního fondu selže, jedná se o zásadní porušení norem, které má podstatný vliv na obsah opatření obecné povahy (viz již zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 1. 2011, č. j. 1 Ao 2/2010-185). Případná změna jednou přijatého stanoviska dotčeného orgánu musí být zdůvodněna zejm. z hlediska nových rozhodných okolností.
120. Odůvodnění obsažené v rozhodnutí o námitkách v tomto směru není dostatečné, a to ani s přihlédnutím ke kartě lokality (příloha č. 1.2 - odůvodnění). Nejsou patrné žádné nové okolnosti kromě toho, že proběhlo dohodovací řízení s pořizovatelem ÚP Brno. Obsah dohody však není pro obsah změnového závazného stanoviska podstatný, neboť samotná dohoda je jen nástrojem k dosažení kompromisu. Z pohledu správního soudu není dohoda relevantní a nedoplňuje odůvodnění stanoviska.
121. Krajský soud vážil i relevanci odpůrcem odkazovaného nálezu Ústavního soudu ze dne 18. 8. 2023, sp. zn. IV. ÚS 938/22 (dále jen „nález ÚS ve věci obce Vracov“), který vyložil

možnosti spolku věcně zpochybnit proces pořizování ÚP restriktivně a zdůraznil právo obce na samosprávu. Závěry Ústavního soudu se opírají o dřívější judikaturu v obdobných věcech (nálezy ze dne 17. 5. 2013, sp. zn. III. ÚS 1669/11, a ze dne 12. 5. 2020, sp. zn. III. ÚS 709/19). Krajský soud se domnívá, že extenzivní výklad této judikatury by věcnou legitimaci navrhovatelů z řad spolků či zástupců veřejnosti podstatným způsobem vyprázdnil, což by nebylo v souladu s Aarhuskou úmluvou. Lze souhlasit s navrhovateli, že i dřívější judikatura Nejvyššího správního soudu se postavila k dosahu nálezu Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2013, sp. zn. III. ÚS 1669/11, spíše zdrženlivě (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2016, č. j. 5 As 94/2015-79). V první řadě je třeba podotknout ve vztahu k aplikovatelnosti nálezu ÚS ve věci obce Vracov, že vzhledem k tomu, že ochrany ZPF v prostoru lokality „U Újezda“ (Zn-8) se týkaly především námitky navrhovatelky b), která není spolkem, nejsou rozhodovací důvody tohoto nálezu na rozhodnutí o jejich námitkách přímo použitelné.

122. Krajský soud tu shledal však další zásadní odlišnosti. V citovaném nálezu se jednalo o ochranu lesa (PUPFL), konkrétně však šlo o pouhý hospodářský les (navíc izolovaný lesní porost), zatímco v předmětné věci jde o ochranu nejkvalitnějších půd I. a II. třídy (bod 38 nálezu). Dále Ústavní soud tematizoval otázku minimalizace záboru, která podle jeho názoru ze strany obce Vracov byla splněna stanovením limitu zastavěnosti (viz bod 41 nálezu). V tomto ohledu chybí odpůrci v předmětné věci podrobnější argumenty. Zástavba komerční vybavenosti (smíšená plocha výrobní) jistě nemá ve vztahu k ZPF žádný kompenzační ani minimalizační efekt, u plochy bydlení BI.R1 lze očekávat také využití pro zahrádky u rodinných domů. Celkově nelze vykládat tento náleze obecně jako překonání judikatury Nejvyššího správního soudu ve vztahu k postavení dotčené veřejnosti ve smyslu zúžení aktivní věcné legitimace ve vztahu k jednotlivým složkám ochrany životního prostředí.
123. Rozhodnutí o námitce navrhovatelky b) bylo tedy odůvodněno ve vztahu k podrobnému zdůvodnění námitky velmi spoře. Pouhý odkaz na souhlasné stanovisko orgánu ochrany ZPF se jeví vzhledem k uvedenému jako nedostatečný, neboť toto souhlasné stanovisko nic konkrétního neuvádí. Sám pořizovatel se pokusil o zdůvodnění kolize veřejných zájmů v kartě lokality 1.2 (část odůvodnění), v sekci ZPF, ale tato argumentace není dostatečná, neboť pouze jednostranně obhajuje potřebu záboru půd v dané lokalitě pro zástavbu ve spojení s plánovaným obchvatem Žebětína. Navíc důvody odpůrce z povahy věci nemohou nahradit odůvodnění souhlasného stanoviska, neboť zájmy odpůrce a dotčeného orgánu ochrany ZPF nejsou totožné. Opatření k minimalizaci negativních vlivů nejsou srozumitelně zdůvodněna a neplynou ani z hodnotící karty lokality Zn-8 ve VVURÚ (příloha č. 1, svazek 4, s. 216–221), kde se pouze uvádí, že minimalizační opatření z hlediska záboru ZPF nejsou na této strategické úrovni realizovatelná. Krajský soud připomíná, že zástupkyně veřejnosti má právo na vypořádání svých námitok stejně jako jakýkoliv jiný navrhovatel (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2016, č. j. 4 As 217/2015-182).
124. Krajský soud tedy považuje tento návrhový bod za důvodný, neboť rozhodnutí o námitce navrhovatelky b) trpí nepřezkoumatelností, a to zejména z důvodu nepřezkoumatelnosti souhlasného stanoviska MŽP, na nějž rozhodnutí o námitkách odkazuje.

V.3.3 Udržitelný rozvoj území

125. V poslední skupině námitek navrhovatelé sdružili tvrzení vztahující se jak k obchvatu Žebětína, tak i k rozvojové lokalitě Zn-8.
126. Pokud navrhovatelé upozorňují na budoucí nárůst intenzity dopravy a s ní spojených imisí v městské části Brno-Žebětín, tedy ke snížení kvality prostředí, lze jim jistě přisvědčit. Nové rozvojové lokality (z nichž navrhovatelé zpochybnili pouze Zn-8) samozřejmě přivedou do této městské části více obyvatel. I obchvat Žebětína bude znamenat zatížení imisemi. Krajský soud však nesdílí názor, že se koncepcí uvedených ploch odpůrce (resp. pořizovatel) dopustil porušení § 18 stavebního zákona. Odpůrce má jistě právo si stanovit v souladu s nadřazenou územně-plánovací dokumentací (ZÚR JMK, Politika územního rozvoje) priority, které v území sleduje. Výsledná regulace je pak dána vždy upřednostněním některé z priorit na úkor jiné, přičemž v případě Žebětína je logickou prioritou odvedení dopravy mimo zástavbu a udržitelný rozvoj oblasti v nových rozvojových lokalitách při zajištění ostatních ploch určených zejm. pro zeleň, rekreaci atd.
127. Lze souhlasit s odpůrcem, že ÚP Brno obsahuje dostatečné odůvodnění využití návrhových ploch – s tím, že jde vždy pouze o možnost využití, nikoliv nezbytnost. V kapitole 9. textové části odůvodnění ÚP Brno se konkrétně uvádí, že po započtení praktické nevyužitelnosti části návrhových ploch je zřejmé, že nabídka bydlení a pracovních příležitostí musí převyšovat očekávaný populační nárůst. Nevytvoření dostatečné rezervy pro bydlení a pracovní místa by výrazně zvyšovalo riziko zakonzervování současného stavu (vysoká intenzita suburbanizace), nepřiměřeného růstu cen nemovitostí a zásadně by snížilo možnosti bydlení v Brně (ohroženy by nejvíce byly skupiny mladých dospělých, nízkopříjmových skupin a seniorů).
128. Krajský soud podotýká, že pokud navrhovatelé poukazovali na absentující hodnocení kumulativních a synergických vlivů ve VVURÚ, nelze s tím souhlasit. Hodnotící karta lokality Zn-8 o kumulativních a synergických vlivech (CEA) hovoří, jestliže uvádí, že další opatření nad rámec opatření navržených v ÚP nejsou zapotřebí a zásadní kumulativní a synergické vlivy se neočekávají. Stejně tak se uvádí i v kapitole A.5.5 VVURÚ.
129. K interpretaci celého VVURÚ z hlediska hodnocení kumulativních a synergických vlivů ÚP Brno krajský soud poukazuje na s. 23 textové části VVURÚ, kde se uvádí následující: „Je nutné si uvědomit, že předkládané posouzení vlivů na životní prostředí, resp. udržitelný rozvoj území je již svou povahou kumulativní a synergické. Nejsou hodnoceny jednotlivé záměry (navrhované plochy a koridory a podmínky jejich využití) izolovaně, ale vždy jejich spolupůsobení v kontextu území, do kterého jsou zasazovány a možností jeho využití – stávajících i nově navrhovaných se zohledněním širších vztahů v území. Za tzv. hodnocení kumulativních a synergických vlivů je možné považovat i dílčí vyhodnocení jednotlivých navrhovaných změn využití území (rozvojových lokalit, koridorů a ploch dopravních a technických staveb) v kontextu všech posuzovaných složek/charakteristik životního prostředí a udržitelného rozvoje. V rámci analýzy území je tak charakterizována oblast působení kumulativních, resp. synergických vlivů a hlavní spolupůsobící skutečnosti (tj. stávající stav území, jeho navrhované využití, resp. existující záměry v území) s územní či funkční souvislostí vůči posuzovanému výroku. Následně je v případech, kdy jsou synergické, resp. kumulativní vlivy identifikovány, vyhodnocena míra, rozsah a směr

spolupůsobení vlivu vůči jednotlivým sledovaným kritériím.“ Krajský soud má v souladu s touto interpretační direktivou za to, že VVURÚ se posouzení možné kumulace vlivů plánované plochy DU věnovalo dostatečně.

130. Co se týká namítaného nevyužití výměry návrhových ploch v územním plánu z roku 1994, jde o námitku směřující do vymezení rozvojové lokality Zn-8. Jelikož však ostatní námitky vztahující se k této ploše byly shledány důvodné, nepovažoval krajský soud za nezbytné se k této problematice dále vyjadřovat.

VII. Závěr a náklady řízení

131. Vzhledem k tomu, že napadené opatření obecné povahy v soudním přezkumu zcela neobstálo, krajský soud podle § 101d odst. 2 věta druhá s. ř. s. napadené opatření obecné povahy zrušil v rozsahu rozvojové lokality Zn-8 v k.ú. Žebětín z důvodu nepřezkoumatelného stanoviska k záboru ZPF.
132. Ve zbývajícím rozsahu shledal krajský soud návrh jako nedůvodný, a proto jej ve zbytku zamítl (výrok II).
133. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Navrhovatelé měli ve věci pouze částečný úspěch, který dle názoru soudu ve vztahu k obsahu návrhu a vymezení předmětu sporu není převažující (viz Kocourek, T. In. Kühn, Z., Kocourek, T. a kol. Soudní řád správní. Komentář. Wolters Kluwer, 2019, s. 488). Krajský soud jim proto nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení.
134. Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že přestože obvykle ve správním soudnictví není „profesionálním“ správním orgánům přiznávána náhrada nákladů řízení za právní zastoupení, výjimku z tohoto pravidla tvoří agenda přezkoumávání opatření obecné povahy, v níž na straně odpůrce často stojí malé obce, které nemají potřebný odborný aparát (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014-47).
135. Odpůrce byl částečně úspěšný, avšak nikoliv převažujícím způsobem a pouze poměrně. Krajský soud úspěšnému odpůrci nepřiznal náhradu nákladů řízení, neboť odpůrce je statutárním městem s obecním úřadem s rozšířenou působností. Nelze jej proto považovat za malou obec bez příslušného úředního aparátu a s malým obecním rozpočtem. Ve výsledku tak ani jednomu z účastníků nepřiznal soud právo na náhradu nákladů řízení (výrok III).
136. Osobám zúčastněným na řízení nevznikly v tomto soudním řízení žádné náklady. OZNŘ v tomto řízení podporovaly navrhovatele a jejich právní pozici. Dle ustanovení § 60 odst. 5 věty druhé s.ř.s. ve znění účinném ode dne 1. 1. 2026 platí, že v takových případech mají osoby zúčastněné na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jim vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Takovou povinnost krajský soud těmto osobám neuložil, přičemž ony ani přiznání náhrady nákladů řízení neuplatňovaly. Za této procesní situace soud rozhodl, jak je ve výroku IV uvedeno.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 5. května 2026

JUDr. Petr Polách
předseda senátu